

Beste lezers,

vreemde tijden tegenwoordig... de huidige corona-epidemie heeft onze manier van leven grondig gewijzigd en zal ongetwijfeld zelf ooit een rijk onderwerp voor erfgoedartikels worden.

We hebben onze leden al op 18.03.2020 bericht dat we noodgedwongen volop op de remmen gingen staan en onze activiteiten al zeker tot minstens dit najaar opschorten.

Eén van de gevolgen in de marge is dat opeens ook de belangrijkste bronnen voor de artikels in ons tijdschrift opdroogden - de bibliotheken gingen dicht, maar vooral ook: de archieven gingen op slot, evenals de vlotte mogelijkheid nog getuigen te gaan opzoeken.

Maar we gaan spijs alles in ieder geval ons best doen dit blad verder te laten verschijnen.

En zodra de maatschappij weer wat meer ontspannen draait, herstarten we zeker onze activiteiten.

In dit nummer onder andere aandacht voor twee Wolvertemse brouwerijen die veel dorstige kelen gelukkig hebben gemaakt, diverse Meisese herinneringen aan een dorp waar het leven toen anders was en een 18de-eeuwse Meuzegemse dichter die uit de collectieve vergetelheid wordt getild.

Veel leesplezier en vooral: *wees voorzichtig en verzorg jullie goed...*

Eric Van Baelen,
ondervoorzitter.

Is erfgoed ook iets dat jij belangrijk en waardevol acht? Wil je ons een steuntje in de rug geven?

Wel, kom dan ook als lid bij onze kring en help ons de waardevolle zaken van gisteren door te geven aan allen die na ons komen...

Hoe?

GEWOON LID: stort € 20 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres of nog beter:

STEUNEND LID: stort € 40 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres.

En samen zorgen we dat ons gezamenlijk verleden niet vergeten zal worden.

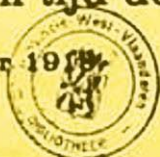
Geneeskundige Commissie van Brugge.

VOORZORGSMAATREGELEN

aanbevolen om de verspreiding der aansteke-
lijke **GRIEP**, genaamd « **SPAANSCH**
GRIEP » onder de bevolking te beletten.

1. Geene ongesteldheid, hoe klein ook veronachtzamen ;
in afwachting der aankomst van den bijgeroepen ge-
neesheer zich te bed leggen ;
2. De zieken en voornamelijk deze aangedaan van long-
verwikkelingen in eene **bijzondere** kamer afzonderen ;
3. Zich onthouden van longzieken en personen welke
bijna genezen zijn (herstellenden) te bezoeken ;
4. Zich zoo goed mogelijk voeden ;
5. Zich beschutten tegen koude, bijzonder aan **hals** en
voeten ;
6. De woonplaatsen en bovenal de slaapkamers in de
grootste reinheid houden : deze kamers verluchten en
vrijhouden van vochtigheid ;
7. Zorgvuldig waken op de reinheid zijns lichaams en
zijner kleederen ;
8. Dagelijks verscheidene malen **gorgelen** met **gebicar-**
bonateerd water ;
9. Meermaals daags **waterdampen** met « **menthol** » of
« **Gomenol** » inademen ;
10. Alle vergaderingen en samenscholingen vermijden ;
11. Na de genezing de ziekenkamers reinigen en ze doen
ontsmetten in geval dat de ziekte vergezeld was door
longen ontsteking of andere verwikkelingen ;
12. **Alle scholen** der stad, van de hoogste tot de leegste,
voor een onbepaalden tijd doen **schorsen**.

Brugge, den 4 November 1918
De Secretaris,
Ed. Gilleman.

De Schepen-Voorzitter,
L. DE SCHEPPER.

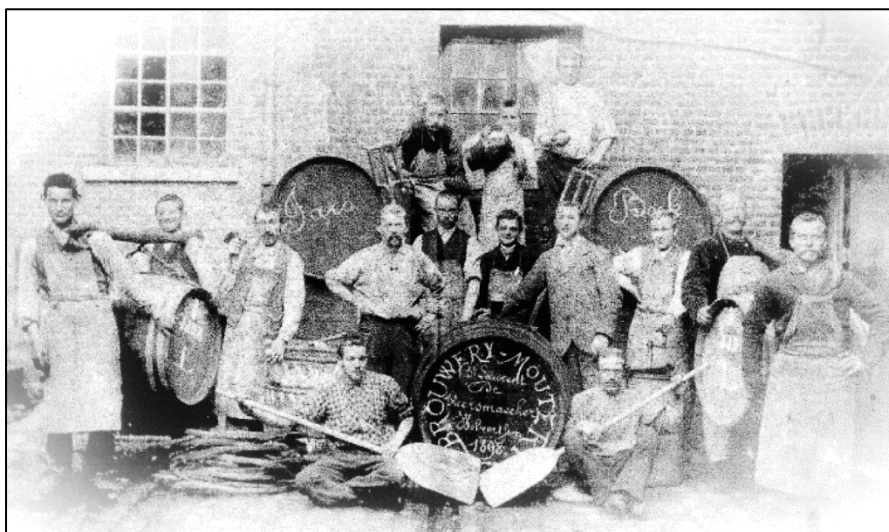
BROUWERIJ-MOUTERIJ SINT-LAURENTIUS

ALIAS BROUWERIJ DE KEERSMAECKER

Marc Gillisjans

Na de geboorte van hun eerste kind in 1871 kwam vanuit Londerzeel brouwer Jan Jozef De Keersmaecker met zijn vrouw Anna Catharina Augustijns (x Londerzeel 1870) naar Wolvertem wonen.

Op de toenmalige Steenweg (nu Stationsstraat) waren ze gaan wonen bij het stokoude echtpaar Petrus Eyckmans-Sammels en hun nog ongetrouwde dochter, allen vernoemd als renteniers. Tevoren was Petrus nog adjunct-burgemeester, gemeenteontvanger, landbouwer en schoolmeester in het centrum geweest, woonachtig op Panneelsbergsken in de Oppemstraat maar daarna in een ruime boerderij annex woning aan de Steenweg, waar (zoals in alle grote boerderijen) op kleine schaal hun eigen bier werd gebrouwd.

Men werkte er van 6 uur in de morgen tot 6 uur 's avonds met een onderbreking van één uur voor de schaft.

Omdat er in die periode op de Steenweg veel werd bijgebouwd veranderden voortdurend de huisnummers en we vinden tot 1890 de familie terug onder de huisnummers 3, 5, 7, 18,...

Feit is dat de oude boerderij dus omgebouwd werd tot een brouwerij, gesticht in 1871.

Het gezin stond in aanzien in de

gemeente, liet een mooie herenwoning bouwen ² rechtover de brouwerij en sprak al vlug de Franse taal.

We zijn dan in de tachtiger jaren aanbeland. De brouwer werd wel enkele keren voor het vredegerecht gedaagd: wegens het vuile water van

Toponymisch was deze plaats gekend onder de naam *den Moerhof*, tevoren een grote open ruimte land.

Deze drie voornoemde personen stierven respectievelijk in 1868, 1869 en 1876, zodat voor de brouwer en zijn gezin de woning vrijkwam. Het perceel waarop ze woonden was kadastraal bekend onder nummer F 500 en was bijna 2 ha. groot. Groot genoeg dus om er een brouwerij op te zetten.

De boerderij verdween en de vrijgekomen ruimten werden systematisch volgebouwd en gerund door Pieter Van Buggenhout ¹ die al vlug gekend stond onder de naam *Pikken Kèès*.

Er werden faro, lambiek, geuze, kriekenlambiek en nog andere soorten bruin bier gebrouwen.

¹ Op de groepsfoto (zie verder): de tweede van rechts.

² Onder het volk *het Kasteel* genoemd.

zijn brouwerij dat hij zomaar op de openbare weg liet lopen, wegens versperring van deze weg met hout en om zonder toelating van de overheid langs de provinciale weg Vilvoorde-Aalst een gracht te hebben gegraven en er buizen te hebben ingelegd.³

De eerste bieruizetter voor de brouwerij was Frans Hermans alias *Mesjeuke* uit de Stationsstraat. Volgens de familie De Keersmaecker zou zij de eerste geweest zijn die met een vrachtwagen bier bedeelde aan huis.

Jan Jozef neemt op 19.12.1882 deel aan de gemeenteraadsverkiezingen en wordt met 126 stemmen⁴ verkozen.

Op 28.05.1898 diende De Keersmaecker, industrieel, bij het gemeentebestuur een aanvraag in om huizen te mogen bouwen langs de provinciale baan Vilvoorde-Aalst nabij het tramstation en reeds op 23.06.1898 van dat jaar werd hem de goedkeuring overgemaakt door de hoofdingenieur van de provincie.⁵

³ RA Leuven, vredegerecht Meise 243 dd. 27.11.1883; 245 dd. 22.09.1885; 248 dd. 28.08.1888.

⁴ GA Wolvertem: gemeenteraadsverslag van 01.02.1883.

⁵ Gemeentehuis Wolvertem: correspondentieregister 1898-1902 nr. 11 600 en 11 610.

⁶ Gemeentehuis Wolvertem: correspondentieregister 1898-1902 nr. 12 026.

⁷ Vermelding in februari 1926 van *cinemazaal Cecilia* in een factuurboek van drukker Troost. Ze werd gebouwd door Louis De Wit uit de Hoogstraat en deels gefinancierd met aandelen ten belope van 25 fr. per aandeel.

⁸ GA Wolvertem: gemeenteraadsverslag 18.05.1901: hierin protesteert de brouwer tegen zijn aanslag in de

Enkele jaren later vroeg hij aan de provinciegouverneur de toelating om een nieuwe stoomketel in zijn fabriek te mogen zetten.⁶

Voor 1914 werd er nog steeds van 6 uur 's morgens tot 18 uur 's avonds met een pauze onder de middag gewerkt.

Brouwer De Keersmaecker werd ook voorzitter (1892-1922) van de plaatselijke fanfare Sint-Cecilia. En om deze haar repetities te kunnen laten houden liet hij door aannemer Louis De Wit uit de Hoogstraat er een café annex cinemazaal met 350 zitplaatsen aanbouwen. In de volksmond werd ze *tHol* genoemd. In het begin had deze cinemazaal⁷ weinig succes.

Den *oude Kèès* verdiende wel goed zijn boterham maar niettegenstaande dat klaagde de brouwer steen en been wegens moeilijke tijden.

Hij diende verschillende jaren na elkaar bij de bestendige deputatie klacht in tegen de volgens hem onrechtvaardige aanslag in zijn personenbelasting die 150 fr. bedroeg. Zijn klacht werd echter verworpen.⁸

personenbelasting maar de raadsleden weerleggen dit en hierdoor kennen we ook zijn bezit. Er wordt door de gemeenteraadsleden aangehaald dat hij een brouwerij-mouterij bezit, door hemzelf uitgebaat, met een jaarlijks inkomen, hen meegedeeld door de brouwer zelf, van 100.000 fr; de laatste drie jaren heeft hij in Londerzeel drie herbergen laten bouwen en in Wolvertem vijf werkmanshuizen; nog in Wolvertem kocht hij een ruime rentenierswoning; hij vergrootte zijn fabriek en het belang van zijn mouterij verdubbelde; verder had hij een auto, verschillende luxepaarden en beoefende hij de jacht; de zuster van burgemeester t'Kint, mevrouw Jacobs, was mede-eigenares van een landhuis door de brouwer betrokken. Rekening houdend met deze gegevens vond

Hij vraagt dan deze belasting te splitsen in 100 fr. voor hemzelf en 25 fr. voor elk van zijn twee zonen. Weerom verwerpt de bestendige deputatie zijn aanvraag om de goede reden dat het zakencijfer van de brouwerij-mouterij stijgend is en dat algemeen geweten is dat hij voortdurend vernieuwingen aanbrengt in de installaties, er nieuwe gebouwen bijkomen, het aantal arbeiders stijgt evenals het aantal paarden en transportwagens; en vermits zijn twee zoons vennoten zijn in de brouwerij en deelnemen in de winsten, en daarenboven apart wonen en getrouwd zijn met gefortuneerde dames, blijven ze belast aan 35 fr.⁹

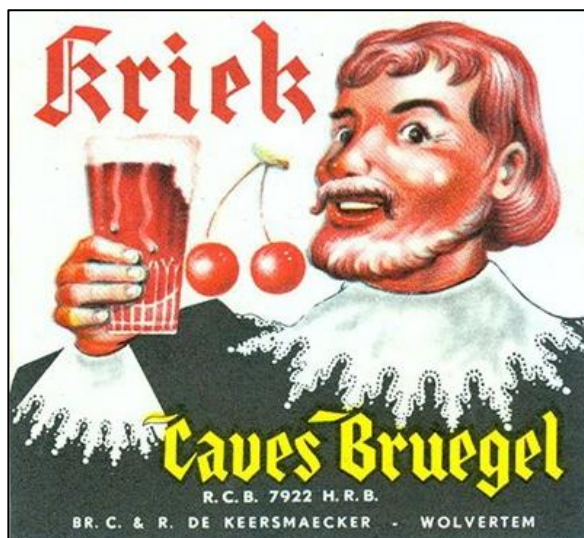
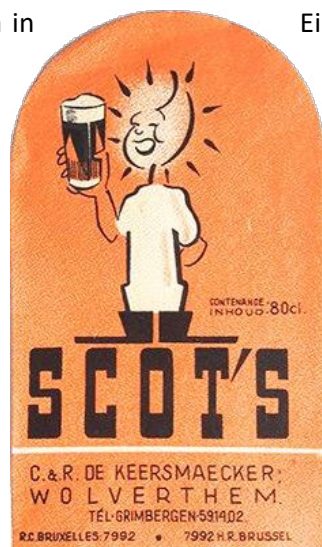
De brouwer-mouter Jan Jozef stierf te Wolverthem in 1922 en zijn vrouw volgde in 1928¹⁰ en ze werden opgevolgd door hun zoon **Jan Benedikt**. Hij werd geboren te Wolverthem in 1879 en huwde te Brussel in 1906 met Marie Sophie Hélène Carlier, geboren in de Boterstraat te Brussel in 1888, dochter van een bierhandelaar uit Sint-Jans-Molenbeek. De brouwerij stond vanaf 1909 gekend onder de naam *Brasserie J. De Keersmaecker & fils* en vanaf 1926 als *Brasserie De Keersmaecker-Carlier*.¹¹

In januari 1926 laat Benoit voor de firma 1.000 enveloppen van goede kwaliteit drukken en in maart nog eens 2.000 facturen van goede kwaliteit en hij specificeert dat het met blauwe inkt moet zijn.

de raad het zeer billijk en gematigd dat de brouwer slechts 150 fr belasting diende te betalen en verwierp ze zijn klacht.

⁹ GA Wolverthem: gemeenteraadsverslag van 20.12.1901 en 20.12.1902.

¹⁰ Bij drukker Troost werden voor haar 600 doodsprentjes in het Nederlands en 200 in het Frans gedrukt, verder nog 1.000 Nederlandstalige doodsbriefjes en 500 Franstalige.

Eind oktober 1928 komt de dan dertigjarige en pas gehuwde Ferdinand Frans De Bonteridder als brouwerijbestuurder met zijn vrouw zijn intrek te nemen in de brouwerijgebouwen. Ze zullen er blijven tot in mei 1934 wanneer ze verhuizen naar Grimbergen.

Volgende bieren werden er ooit gebrouwen: *Puma*, *Scot's*, *Faro*, *Bock*, *Gueuze Corona*, *Kriek*, *Wolf*, *Breydel*, *Blond*, *Spéciale O.V.* en voor septemberkermis was er elk jaar een *Kermisbier* verkrijgbaar.

106.000 etiketten Wolf en 105.000 etiketten Breydel werden gedrukt in juni en juli 1932.

Anno 1924 op 04 april behandelde het schepencollege van Wolverthem een aanvraag van Jan Benedikt tot oprichting van een benzineopslagplaats van 2.000 liter langsheen de Statiestraat. Na een klacht door gebuur Dumoulin¹² werd de aanvraag toegestaan op voorwaarde dat er geen benzinepomp aan de straatkant kwam en dat de benzine voor eigen gebruik zou dienen.¹³

Na de dood van zijn vader werd hij de nieuwe voorzitter (1922-1937) van de fanfare.

De cinemazaal kreeg een andere bestemming doordat de nieuwe brouwer ingenieur Bulté onder de arm had genomen en er aan de bouw van lichte sportvliegtuigen "les Avions Bulté & C° - Wolverthem" begon¹⁴.

¹¹ GA Wolverthem: doos 399: uitgaande correspondentie 1922, 20.12.1922: Aangifte van werklieden: De Keersmaecker heeft dan 6 à 10 werklieden in dienst.

¹² GA Wolverthem: schepencollege 04.04.1924: de klacht kwam er op neer dat de wagens die hier zouden stilstaan om te tanken een belemmering zouden vormen voor het doorgaande verkeer.

¹³ GA Wolverthem: gemeenteraadsverslag 04.04.1924. en schepencollege.

¹⁴ Opgericht in 1928 en gevestigd in Haren tot 1931; tussen 1929 en 1931 maakte René Bulté vijf toestellen

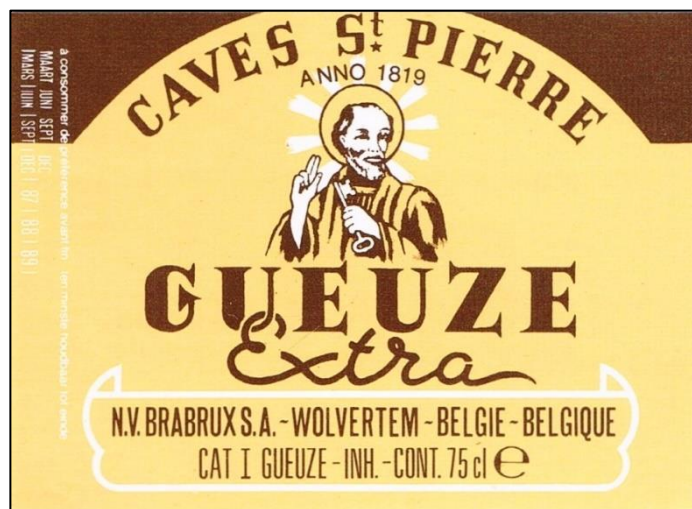

Onder het volk stond de familie De Keersmaecker gekend als *Benooken Kees* en *Madame Hélène*.

Madame Hélène zou te Wolvertem sterven in 1971. Benooken verliet echter madame Hélène en ging in september 1950 naar Wemmel wonen en Madame Hélène gaat terug in de brouwerij wonen en zal haar huis ten dienste stellen van de zusters-religieuzen Dochters van Maria die er het pas opgerichte Sancta Maria Instituut met 13 leerlingen in onderbrengen.

Door de oorlogssituatie werd de vliegtuigbouw ook geen succes en de zaal kwam weer vrij voor de fanfare, voor bals, feesten, banketten en de cinema.

In 1936 en 1937 deed hij een aanvraag bij het gemeentebestuur om de voorgevel van zijn huis en ook de voorgevel van de cinemazaal Cecilia te mogen veranderen wat hem werd toegestaan.

Ze bekwamen drie kinderen waarvan de oudste de brouwerij verder uitbouwde. Deze Jan Jozef Karel De Keersmaecker, geboren te Wolvertem in 1908 trouwt te Wolvertem in 1934 de uit Pamel afkomstige Angèle Marie Roossens en ze

In 1939 kwam een fervent film liefhebber, Jean-Baptist Cortois, de cinemazaal uitbaten. Ze bood plaats aan ongeveer 350 personen. In de winter werden de opklapbare stoelen in de grond gevezen en kon men elke zater- en zondag naar de cinema gaan.

Onder de oorlog speelde men hier, met toestemming van de Duitsers, de film *Boerenpsalm*.

Tot einde der vijftiger jaren van vorige eeuw werden er nog films gedraaid.

We weten ook nog dat de brouwerij¹⁵ volgende cafés bezat: het *Sneppeken* in de Hoogstraat, de *Cambrinus* op het Gemeenteplein, *In 't Hol* in de Stationsstraat

zijn mij bekend: Toine, Josephine en Lucie Wijns als flessenkuisers, Gust Van Hoeymissen, gebroeders Cornet, Adolf Cornet, Jef Maetens, Jean Thomas, Jean Van Assche, Petrus Verbelen als werkmannen.

waarvan het eerste het nummer RB1 kreeg. Vanaf 1932 vinden we hem in Wolvertem. In 1936 verliet hij de vliegtuigindustrie.

¹⁵ Op het personeelsfeest in 1961 waren er 23 werknemers aanwezig. Volgende namen van werklieden

PERSONEELSFEEST in 1961

Rey 1	CANDELLE WILLY	THOMAS JEAN	JACOBS KAREL	V.D. TRAOST FR.	HELLINCKX ALBERT
	DE BRANT GASTEN	VERBELEN JEF	HAETENS FR.	MEYS MAURICE	DE WIT
1022	CANDELLE FR.	APRIL KAREL	VERBELEN JEAN	DE BUYSER GUSTAAF	
	SAMMELS JACQ.	HAETENS LOUIS	FELICAEN JAN	VAN ASSCHE	
	SARANS JOHANNIS	VAN ASSCHE JAN	KAREL DE KEERSMAECKER	HELLINCKX JAN	
	VERBELEN JEF	MEY. B. UX-CARLIER HELENE	MEY. KAREL DE KEERSMAECKER	CORNETS	

COP-ALE

werden onder het volk *Chaalen Kees*¹⁶ en *Madammeke Charel* genoemd.

Ze zullen een jaar later, in 1935, in de brouwerij gaan wonen waar ook nog zijn ongetrouwde broer Raymond inwoonde.

Anno 1940 werd de naam opnieuw veranderd in *Brouwerij-Mouterij De Keersmaecker*.

Gedurende WO II was het maximaal toegestane alcoholgehalte 0.8 % (fluitjesbier) waardoor men zich ook begon toe te leggen op limonades.

Ze In 1946 werd hij de nieuwe voorzitter van de fanfare Sint-Cecilia. Ze bekwamen twee kinderen, Hélène en Jacques "*Jacky*" genoemd.

In 1961 telde men er een twintigtal werknemers. In december 1971, na de dood van de oude Madame Hélène, verhuizen ze samen met de gehandicapte Raymond naar Laken, Meiselaan 71.

In 1967 fuseerden De Keersmaecker¹⁷ met Van Haelen (Ukkel), Van der Perre (Schaarbeek), Taymans en la Bécasse (Anderlecht) om de maatschappij *BrabruX* (brasserie Bruxelloise) te vormen en deze werd zelf begin van de zeventiger jaren opgeslorpt en partner van de Belle-Vue groep uit Molenbeek.

Er kwamen andere bazen en dagelijks verschenen er grote tankwagens van 25.000 liter die voor heel wat verkeershinder zorgden.

De productie was 18.000 hectoliter/jaar in 1985. Uiteindelijk vielen ook de activiteiten in Wolvertem weg (1990) toen de Belle-Vue groep overging naar Interbrew. Op de plaats van de vroegere brouwerij

¹⁶ Bij persoonlijke gesprekken werd hij steevast *Meneer Charel* genoemd.

¹⁷ In 1969 verkreeg De Keersmaecker de licentie om *Jack-Op* (Werchter) te brouwen maar in 1990 wordt deze

werd het geheel omgetoverd tot een grote ruimte met een tiental appartementen en drie winkels, een binnenparking, een sportzaal en een fitnesscentrum, Sportpoint en Speelpoint.

HOE VERLIEP HET PRODUKTIEPROCES BIJ BROUWERIJ DE KEERSMAECKER?

Vermits de brouwerij een eigen mouterij had, werd de ter plaatse aangevoerde gerst met water gemengd en een dikke laag (ong. 20 cm) gerst werd meermaals door Louis Van Assche gekeerd.

De gekiemde gerst ging naar de droogoven, bediend door Florent Verbelen.

Daarna werd hij door Jan VanAssche, Jef Verbelen en Paul De Mars geplet. Deze ontkiemde gerst oftewel mout werd nu gefilterd en de draf bleef achter voor diervoeder.

Opnieuw werd er nu gekookt in een stoomketel, bediend door Dolf Cornet, waarbij hop aan het brouwsel werd toegevoegd.

Deze brouwels werden nu door Dore Cornet tot geuze gefilterd en door Louis Maetens op flessen getrokken.

Etiketteren en stockeren gebeurde door Karel Jacobs. We mogen ook niet vergeten dat de flessen nog gereinigd en gespoeld dienden te worden en dit was het werk van Frans Geeroms en Freddy Van den Troost.

productie stopgezet en overgeheveld naar *brouwerij De Neve* uit Schepdaal die twee jaar later zelf onder de *brouwerij Belle-Vue* van Constant Vandenstock komt te vallen.

Het herstellen van de biertonnen en kuipen gebeurde door de kuipersfamilie De Keersmaecker (Jan, Berren en Fernand) uit *den Beneden* (het lager gedeelte van de Steenweg op Merchtem).

Fons Van Assche werkte er met zijn vier zonen, Florent Verbelen met twee zonen, Cornet ook met twee zonen; verder de gebroeders Hellinckx, Louis

en Frans Maetens, Jan Pelicaen en waarschijnlijk zijn er nog een paar vergeten.

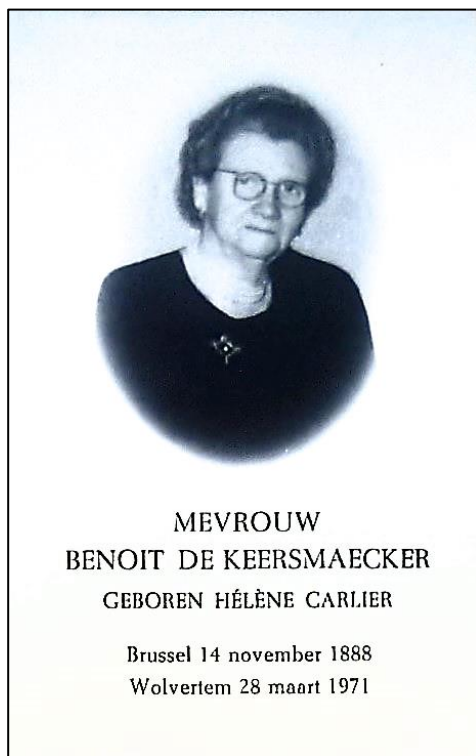
Op *den bureau* werkte in de loop der tijd Leontine Van Hoof, Rachel De Clerck, Irma Van den Bossche, Denise Schampaert en Jacqueline Sammels.

Jan Benedict "Benoit" De Keersmaecker

Anna Catharina Augustijns

GENEA

1ste GENERATIE

Jan Jozef De Keersmaecker ° Londerzeel 13.08.1848 en + Wolvertem 1922
x Londerzeel 26.10.1870

Anna Catharina Augustijns ° Londerzeel 16.08.1847 en + Wolvertem 1928
Brouwers. Woonden sinds 1873 in het huis (Stationsstraat, linkerkant) van rentenier Petrus (zn Egidius) Eyckmans - Sammels en dochter, die respectievelijk + 1868, 1869 en 1876. Kochten in 1885 het landgebouw (kasteel) van de wed. dokter Callebout en gingen in 1890 terug in de brouwerij wonen.

Van wie:

- (1) **Jan August** ° Londerzeel 28.02.1871 (zie 2de generatie)
- (2) **Jan Frans Marie** ° Wolvertem 02.07.1873
- (3) **Joanna Maria Catharina** ° Wolvertem 27.03.1878 en + Wolvertem 06.04.1878
- (4) **Jan Benedict** ° Wolvertem 27.09.1879 (zie 2de generatie)
- (5) **Edmond Guillaume Maria Joseph** ° Wolvertem 06.04.1885 en + Wolvertem 07.03.1889

2de GENERATIE

Jan August De Keersmaecker ° Londerzeel 28.02.1871 en + Wolvertem: 12.10.1958
x Wolvertem 28.08.1900

Marie Delphine Jeanne Florence Goffaux ° St-Joost-ten-Node Josse 28.08.1874 en + 13.05.1924 (*niet in Wolvertem*)
Bierbrouwers en mouters. Hoewel 3 kinderen te Schaarbeek werden geboren? woonden ze nog in de brouwerij en vertrekken definitief op 10 07 1908 naar Schaarbeek, rue Kessels. Jan August komt op 25.09.1940 terug van Grimbergen (Stwg. op Vilvoorde 117) naar Wolvertem (Godshuisstraat 7 (17)), dit is het Godshuis waar hij ook zal overlijden.

Van wie:

- (1) **Jozef Karel Marie August** ° Wolvertem 08.10.1901
- (2) **Adriaan Jozef Marie August** ° Schaarbeek 17.03.1903
- (3) **Mariette Hélène Françoise Augustine** ° Schaarbeek 21.04.1904
- (4) **Jan Marie Jozef August** ° Schaarbeek 08.04.1905

2de GENERATIE

Jan Benedikt De Keersmaecker ° Wolvertem 27.09.1879
en + tussen 1955 en 1964
x Brussel 06.09.1906

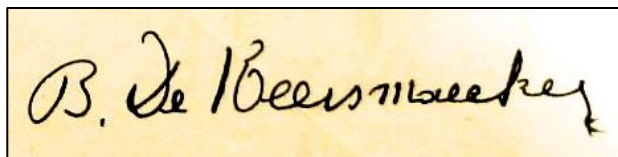
Marie Sophie Hélène Charlotte Justine Carlier ° Brussel
14.11.1888 en + Wolvertem 28.03.1971

Alias Benooken Kees (vertrekt naar Wemmel in 1950 en (?) aansluitend naar de Côte d'Azur in Frankrijk) en Madame Hélène. Zij woonden rechtover de brouwerij in het Kasteel (in 1938: Statiestraat 11), in 1954-1964 woonde Madame Hélène echter eveneens in de brouwerij: (Statiestraat 12) en daarna april 1967 in de brouwerij op 14a.

Van wie:

- (1) **Jan Jozef Karel** ° Wolvertem 16.06.1908
x Wolvertem 1934
Angele Marie Roosens ° Pamel 25.12.1912
Ingenieur-brouwer Chaalen Kees en Madammeke Charel, wonen in de brouwerij, 1935: Statiestraat 10 en in 1954-1964-1970: Statiestraat 12.
- (2) **Jan Jozef Marie** ° Wolvertem 22.02.1910 en + Wolvertem 27.12.1928
- (3) **Raymond Frans Celestin** ° Wolvertem 02.09.1912

Brouwer, ongehuwd, gehandicapt. Woont in bij zijn broer op de bovenverdieping, in 1938 en in 1964: statiestraat 12 en april 1967: Statiestraat 14a met zijn moeder.

BROUWERIJ - MOUTERIJ VAN CAMPENHOUT

Marc Gillisjans

Oorspronkelijk waren de gronden (F524a) waar de latere brouwerij zou worden gebouwd eigendom van Pierre Puttaert, een koopman uit Brussel, overleden zonder kinderen te Brussel op 20.06.1875.

Hij had ze bij testament dd. 22.06.1860 aan zijn echtgenote Suzanne Louise Jaspers gelaten. Deze Madame Jaspers zal

de gronden op 23.01.1885 verkopen ¹ aan dokter en burgemeester van Wolvertem Henri Van Cauwelaert (1844-1920). Van Cauwelaert koopt op 23.01.1885 verder nog F523, 532 en 533 van Petrus Vermoesen uit Brussegem en zal op zijn beurt op 15.05.1898 de gronden verkopen ² aan de Wolvertemse coöperatieve vennootschap "de Spaarzame Brouwerij" waarvan zaakwaarnemer en machthebber August Van Doorslaer ³ landbouwer en eigenaar uit Meise was. Deze aanvaardde de koop tegen een inbreng van 2.496 BEF, penningen van de vernoemde maatschappij, voor in totaal 25 are 63 ca grond verdeeld over de kadastrale percelen F 524a en delen van 523, 532 en 533.

Met een onderhandse akte van 13.05.1898 brachten de vereffenaars van deze coöperatieve vennootschap, hierin genoemd "La Brasserie Economique de Wolverthem" alias "de Spaarzame Brouwerij van Wolverthem" ⁴ volgende goederen –

¹ Akte voor notaris De Puydts uit Brussel.

² RA Leuven: notariaat Kips-Grimbergen 882/369 volume 30 akte 89.

³ Ze bestond aanvankelijk als een coöperatieve van vijf landbouwers uit Wolvertem en omgeving; onder meer August Van Doorslaer, °Londerzeel 1847 + Meise 1939, pachter, schepen en ere-voorzitter van de fanfare Concordia te Meise. Hij was eveneens

welke ze had laten oprichten - in bij de "SA Les Fermiers Réunies – de Vereenigde Boeren NV": een eigendom bevattend de gebouwen van een brouwerij, mouterij en maalterij gelegen te Wolvertem aan de steenweg van Vilvoorde naar Aalst, gekadastréerd F524a en 523, 532 en 533. Verder al het vast en los materieel.

Het maatschappelijk kapitaal werd op 250.000 frank gebracht vertegenwoordigd door 2.500 aandelen van 100 frank.

Beide vereffenaars Van Doorslaer en Van den Eynde hadden elk 900 aandelen en volgende personen hadden elk 100 aandelen: Liévin Coppens, bankier uit Brussel; Alphonse Combes, nijveraer uit Olsene; Gustave Cloes, advocaat uit Laken; Georges Guizot, nijveraer uit Sint-Joost-ten-Noode; Xavier Valentyns, actuaire uit Sint-Gillis; Georges Mélot, brouwer uit Florennes en Karel Vermoesen, ingenieur uit Vilvoorde. ⁵

voorzitter van de fanfare de Vrije Vrienden uit Wolvertem (= de "Nuuf" = de nieuwe fanfare stond tegenover de "Oô" = de oude fanfare Sint Cecilia).

⁴ Ook genaamd *Brasserie Maes*, die de eerste gebouwen had laten oprichten: *Brasserie Economique* alias *de Spaarzame Brouwerij*.

⁵ Staatsblad 30/04-01/05 1900 akte 2134.

**Etude de Mr A. BOMBEECK, notaire à Wemmel
(arrondissement de Bruxelles).**

Adjudication préparatoire, avec bénéfice d'une prime de 1 %, le lundi 25 novembre 1901, à 12 h. 1/2 très précises, en l'établissement portant pour enseigne « Grand Hôtel », place du Marché, 42, à Wolverthem, d'une belle et vaste

BRASSERIE-MEUNERIE-MALTERIE

matériel d'exploitation et de deux beaux

TERRAINS A BATIR

le tout situé audit Wolverthem (arrondissement de Bruxelles), en face de l'arrêt du tram de Bruxelles à Londerzeel.

La brasserie-meunerie-malterie, érigée en matériaux de tout premier choix, est de construction récente et pourvue d'un matériel, machines, cuves, etc., moderne et d'excellent état. Sa situation est exceptionnelle: à proximité de la capitale et au chef-lieu d'un canton populeux, desservi par de nombreux trams à vapeur vers Londerzeel et Bruxelles.

Les biens, qui se vendent pour quittes et libres, sont à voir tous les jours.

Entrée en jouissance immédiate.

Renseignements et plans en l'étude. 7833

Op de buitengewone algemene vergadering van 09.04.1900 worden als eerste bestuurders, wiens mandaat zou eindigen in 1906, aangesteld: Louis van den Eynde, Karel Vermoesen en August Van Doorslaer.

Ondertussen was op 28.05.1898 op de gemeenteraad een aanvraag ingediend door brouwer Van Doorslaer om gebouwen te mogen zetten in de nabijheid van het tramstation langs de provinciale baan Vilvoorde-Aalst en op 23.06.1898 keurde de ingenieur van de provincie een aanvraag goed van Jean Baptist Van Doorslaer om er een voetpad te mogen aanleggen.

En op 27.10.1900 vraagt de *SA les Fermiers Réunies* aan de provinciegouverneur de toestemming tot het plaatsen van stoomapparaten in haar fabriek.⁶

⁶ Gemeentehuis Wolverthem: correspondentie-register 1898-1902 nr. 12 185.

⁷ Gemeentehuis Wolverthem: correspondentie-register 1898-1902 nr. 11 600 en 11 611.

⁸ Oppericht bij akte voor notaris Groensteen te Laken op 09.04.1900; publicatie hiervan werd gedaan in het Staatsblad van 30.04 – 01.05.1900 onder nummer 2134 en proces-verbaal der algemene vergadering op 04-05.11.1900 onder nummer 5132.

⁹ Uit: le Soir dd. 17.11; 24.11; 01.12; 08.12; 22.12; 29.12.1901; het Laatste Nieuws dd. 05.01.1902 en het Nieuws van den Dag dd. 17.11; 01.12; 08.12; 22.12.1901 en 05.01.1902.

Kantoor van M^{ter} A. BOMBEECK, notaris te Wemmel,
(omstreek Brussel).

Eindelijke toewijzing en zonder uitstel **maandag 6 januari 1902**, om 12 1/2 uren stipt te Wolverthem in « het Groot Hotel » van de allerschoonste

Brouwerij-Maalterij-Mouterij

van Wolverthem en van **2 bouwgronden** er aan palende.

De goederen verdeeld in 3 koopen zijn ten gezegd Wolverthem gelegen rechtover den stilstand van den tram van Brussel naar Londerzeel en gebracht op de zeer geringe sommen van 41500 — 500 en 800 franken,

De zitting van 6 januari 1902 zal de laatste wezen.

Inlichtingen en afdruksels ten kantoor.

We zijn nu anno 1900 en twee advocaten werden aangesproken om op te treden als vereffenaars van deze "*SA les Fermiers Réunies*".⁷ en ⁸

- Onder lot 1 werd te koop gesteld: de gebouwen van de brouwerij, mouterij en maalterij (waarvan een beschrijving volgt) gelegen op de percelen F 524d en 524f en een gedeelte op 524e, samen 19 are 34 ca.
- Onder lot 2: een bouwgrond, gedeelte van F 524e, groot 2 are 52 ca
- Onder lot 3: een bouwgrond, eveneens deel van F 524^e in de grootte van 4 are 26 ca.

De publieke verkoop⁹ had plaats in het *Grand Hôtel*, Markt 42 te Wolverthem, uitgebaat door Louis Muylle.

1ste zitting op 25.11.1901

2de zitting op 03.12.1901

Lot 1 gaat voor 41 500 BEF naar landmeter Edmond Crick.

Lot 2 gaat voor 500 BEF samen met lot 3 voor 800 BEF naar pachter en grondeigenaar August Van Doorslaer uit Meise.

3^e, 4^e en 5^e zitting op respectievelijk 09.12.1901; 06.01.1902 en 10.02.1902 hebben geen verdere opbieders gekregen en Crick verkrijgt nog dat uit de algemene voorwaarden geschrapd werd dat de toestellen in de brouwerij, mouterij en maalterij de

Het is de aankondiging van een notariële verkoop door notaris Alphonse Bombeeck uit Wemmel van een brouwerij-maalderij-mouterij die doorgaat in de herberg dragende het uithangbord "*Groot Hotel*".

Op 25.11.1901 had de eerste koop met verdiering plaats. Bij eindelijke toewijzing op 09.12.1901 werd het bod op 41.500 BEF gebracht maar er diende nog een eindelijke toewijzing zonder uitstel te gebeuren op 06.01.1902; RA Leuven : notariaat Bombeeck-Wemmel 882/588 volume 12 dd. 25.11.1901 akten 826, 827, 842 en 830.

verkopers zouden blijven. Waarschijnlijk was Crick toen een stroman voor Van Campenhout.

Is er toen een verkoop gebeurd?

we weten het niet want op 29.11.1903 wordt in de krant *le Soir* een aankondiging geplaatst van een verkoop die zal doorgaan op dinsdag 01.12.1903, gebracht op de bescheiden som van 20.000 fr voor de gebouwen en 500 fr en 805 fr. voor de twee gronden en die niet uit de verkoop zullen teruggetrokken worden.

**Etude de Me A. Bombeek, notaire à Wemmel
(arrondissement de Bruxelles)**

Adjudication définitive et sans remise, le mardi 1er décembre 1903, à 1 heure très précise, « Au Grand Hôtel », place du Marché, 42, à Wolverthem, d'une belle et vaste

BRASSERIE - MEUNERIE - MALTERIE

matériel d'exploitation et deux beaux terrains à bâtir, le tout situé audit Wolverthem (arrondissement de Bruxelles), en face de l'arrêt du tram de Bruxelles à Londerzeel.

Portés aux très modiques sommes de 20,000, 500 et 805 fr

Ils ne seront pas retirés de la vente. — A voir tous les jours.

Plans et renseignements en l'étude. 5265

Op 15.12.1903 gebeurt nog een openbare aankoop voor notaris Bombeek en op 02.04.1904 wordt door notaris Van Hove uit Londerzeel een huurcontract opgesteld. Vermits hierin sprake is van een gemeenschap van aanwinsten durven we veronderstellen dat de maatschappij waarin de brouwerij is ondergebracht, van Van Campenhout huurt.

¹⁰ Bevestiging volgt door notaris Nachtergaele-Minne uit Londerzeel: de *Société de Fait* Van Campenhout, opgericht in 1904 met maatschappelijke zetel te Wolverthem wordt door de drie kinderen Van Campenhout op 27.07.1945 verkocht aan Yvonne, Maurits, Paula en Amelia Van Doorslaer, kinderen van Jan Adriaan Van Doorslaer uit Imde-Barbierstraat. Het betreft het woonhuis, de brouwerij, de mouterij, een hof met de

Volgens de kadastrale atlas kocht Van Campenhout in 1904 van de *Medewerkende Maatschappij* (ook vernoemd als samenwerkende maatschappij en société coöperative) de *Spaarzame Brouwerij* en verandert de naam in *Brasserie et Malterie l'Espérance*. Volgens de overlevering startte de brouwerij met het bier *Kap-af*.

Zij werd dus overgenomen door Pieter Jozef Emiel Van Campenhout ¹⁰ uit Vilvoorde.

Deze brouwer uit de Molenstraat te Vilvoorde zal een paar jaar later, op 02.04.1904, te Vilvoorde met Albertina Clementina Matthys huwen, eveneens uit Vilvoorde, wonend op de Grote Markt.

Ze bekwamen al vlug vier kinderen, drie zonen en een dochter, allen geboren te Wolverthem. De oudste zoon, Jozef (1905) zou al vlug na de geboorte overlijden. Verder hadden we nog Edmond (1906), Henry (1909) en Clementine (1910).

Vanaf 1908 had het gezin verschillende meiden in dienst maar lang bleven deze niet behalve Elisabeth Verbruggen uit Meise die er van 1917 tot 1923 in dienst bleef. Zes andere meiden waren haar sinds oktober 1908 voorafgegaan.

De brouwerij kreeg de naam *l'Espérance*.

grond, alles staande op 26 are 12 ca en gekadastraerd F 524d, 524f en delen van 524e. Edmond woonde toen in de Murillostraat te Brussel, Henry nog in de brouwerij te Wolverthem en Clementine in de Komenstraat te Wervik. De kadastrale toestand op 01.01.1975 is de volgende: F 524G, het huis op 1 are; 524L, de tuin op 6 a; 524N, de mouterij op 18a 43 en 524O, de elektriciteitscabine op 17 ca.

Kadastraal gezien was er in 1899 sprake van 25 a 70 ca bouwland op perceel F 524c, in 1900 vinden we de vermelding van een stoombrouwerij, gebouwd op 4 a 50 ca en in 1901 wordt er een stoommachine geplaatst.

De stoombrouwerij wordt uitgebreid tot 16 a 50 en de drijfkracht (force motrice) verhoogd; in 1913 staat ze al op 18 a 50 en de drijfkracht wordt verlaagd.

In november 1904 dienden vier bomen die naast het huis van Van Campenhout stonden te worden verwijderd om de bestrating te kunnen doortrekken¹¹ en op 09.09.1911 werd aan de gouverneur van de provincie een dossier

¹¹ Gemeentehuis Wolverthem: correspondentie-register 1902-1908 nr. 19 071.

¹² Gemeentehuis Wolverthem: correspondentie-register 1909-1912 folio 374.

¹³ GA Wolverthem: gemeenteraad 08.11.1905. Hij somt verschillende personen op die volgens hem meer bezitten en toch minder moeten betalen maar zijn klacht wordt niet ontvankelijk verklaard. De gemeenteraadsleden halen aan dat François De Keersmaecker samen met zijn broer geen brouwer is maar slechts betrokkene in de brouwerij en 35 fr. betalen ten persoonlijke titel; dat hengstenboer Van Doorslaer uit Imde het familiebezit zal moeten delen met zijn mede-erfgenamen en dus slechts recht heeft op een vierde, dat hij reeds verplicht is geweest land te verkopen en dat meerdere van zijn eigendommen gehypothekeerd staan, dat hij slechts brouwt voor de onmiddellijke omgeving en dat zijn zogenaamde model landbouwuitbating slechts een gewone boerderij is; verkeerd is ook dat de schepenen en

overgemaakt met de vraag van brouwer Van Campenhout om in zijn brouwerij een nieuwe stoomketel te mogen installeren.¹²

Links van de brouwerij lag een grote kafput en de mesthoop van de paarden lag aan de overkant.

Reeds in 1905 vroeg Van Campenhout een vermindering in de personenbelasting voor het jaar 1904. Hij vond ze onrechtvaardig en beweert de enige te zijn op de

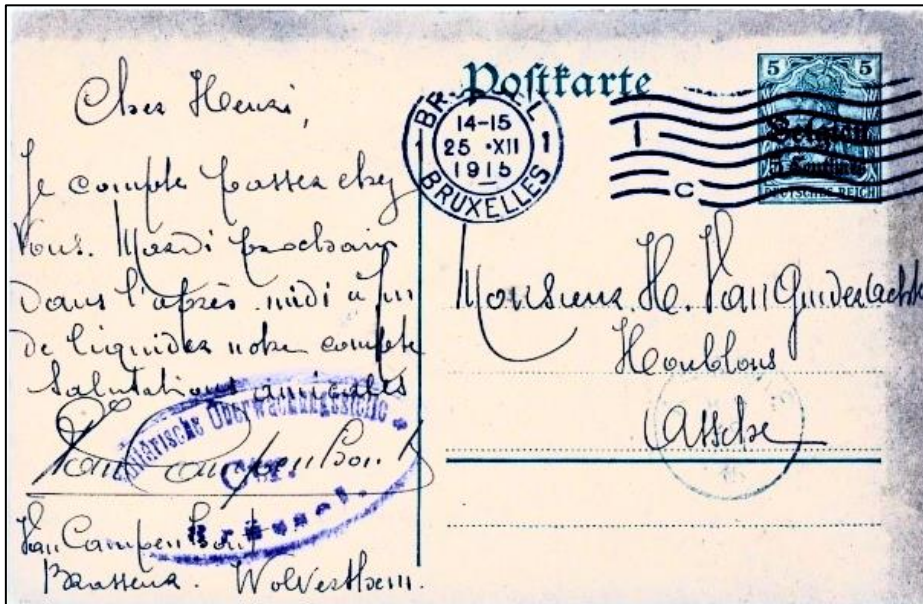
gemeente –buiten de kasteelheren en de grootgrondbezitters– die 75 fr. moet betalen!¹³

raadslieden minder belasting betalen dan de klager en dat de heer t'Kint niet 100 fr. maar 150 fr. belasting betaalt; dat de vorige eigenaar van de brouwerij slechts 25 fr. betaalde is ook een verkeerde voorstelling want de brouwerij werd uitgebaat door de vennootschap “de Vereenigde Boeren” getaxeerd aan 100 fr. maar doordat deze vanaf mei 1900 ontbonden werd, werd een vermindering van 50 fr. toegestaan.

Van Campenhout daarentegen wordt getaxeerd wegens tekenen van financiële welstand zowel van hem als van zijn gefortuneerde vrouw, door zijn persoonlijk bezit en uitbating van een brouwerij, een huis, enz. welke onder zijn naam ingeschreven staan bij het kadaster. En ten laatste haalt het bestuur aan: Van Campenhout diende twee maand te laat een bezwaarschrift in!

We merken hierbij wel op dat bijna alle belastingplichtigen uit de hogere burgerij in die

met drie kinderen. Bij drukker Jamaer-Troost uit Wolvethem liet ze 600 doodsbrieven in het Frans en 350 in het Nederlands drukken.¹⁵

De erfenis valt dus open. De oudste zoon, Edmond¹⁶, schijnt de opvolger te zijn want hij wordt brouwer genoemd in het bevolkingsregister. Zijn broer Henry wordt dan ingeschreven als helper-brouwer. Deze laatste zal dan in februari 1938 te Schaarbeek huwen met Mariette Cloquette (°1909) uit Wodecq.

De brouwer liet vanaf 1912 zijn reclames verschijnen in het "Nieuws-en Annoncenblad van Wolvethem". Het was een tekening van zijn brouwerij met rokende schoorsteen en twee trekkende paarden op de voorgrond.

Alles in perfecte Belle-Epoque-stijl. Hij somt verder enkele biersoorten op: gueuze, krieckenlambiek, faro, enz.

Door het geschrift op een postkaart weten we dat gedurende de oorlog van 1914-1918 de hop besteld werd bij Henri Van Ginderachter uit Assise.

Op 30.11.1920 werd in de gemeenteraad beslist op de stoommachines een taks te heffen van 3 frank per pk. en op 09.08.1921 werd dit 6 frank per m² verwarmings-oppervlakte.

De bieren die er geproduceerd werden waren Spéciale Maison, Spéciale Blonde, Double Blonde, Dobbele Speciaal Camp-ale, Double Spéciale de Wolvethem Camp-ale en Helios.

Op 20.12.1922 vonden we dat de brouwerij Van Campenhout tussen de 6 à 10 werklieden in dienst had.¹⁴

Op 25.11.1929 sterft de brouwer te Wolvethem en de weduwe blijft achter

periode vermindering vroegen: Van Campenhout was dus zeker geen alleenstaand geval!

¹⁴ Hij was op 15 07 1941 met Reisgies Benina getrouwd, die geboortig was van Königsbergen in Duitsland (12.04.1917).

Ernest Van Campenhout

Maar ondertussen wordt er, om uit onverdeeldheid te treden, op 17.01.1938 een afstand van goederen gedaan voor notaris Van der Burght uit Vilvoorde. De erfenis wordt op 700.000 francs geschat.

En Henry Van Campenhout zal nu op het voorplan treden. In februari 1934 laat de weduwe Van Campenhout een deel van de ouderwetse gevel van haar woonhuis afbreken en nu meer statig, een brouwersfamilie waardig, terug opbouwen. In 1940 verandert men weer van naam: nu "Brouwerij-Mouterij Van Campenhout".

De internationale toestand verslechtert en in augustus 1938 vertrekt moeder met Edmond naar hun tweede verblijf in Brussel; eind mei 1940 komen ze terug naar Wolvethem.

Edmond zal dan in mei 1941 terug naar Brussel (Murillostraat 54) vertrekken en zijn moeder, de weduwe Van Campenhout, begin april 1946.

Tussen juli 1952 en juli 1955 vinden we hem terug in Parijs, rue de Baubourg 76, om daarna opnieuw bij zijn moeder in te trekken in de Brouwerijstraat te Elsene.

¹⁵ In 1932 liet ze ook nog eens 4.500 postkaarten drukken.

¹⁶ Edmond en Henry worden in de kiezerslijsten van Wolvethem anno 1938 vermeld als brouwers met adres Statiestraat 31.

Ondertussen is Henry de brouwerij verder blijven runnen totdat ook hij in juni 1948 naar Koekelberg vertrekt – waarschijnlijk na de overname in goede banen te hebben geleid.

Op 31.07.1945 schijnt de brouwerij verkocht te zijn en de gemeentebestuur vraagt aan de familie Van Campenhout de naam en het adres van de nieuwe eigenaar.

Het was brouwer en bierhandelaar Jan Adriaan Van Doorslaer (1879-1956) uit de hoeve genaamd de Kam te Imde, de broer van Frans, toen burgemeester van Wolvertem.

Hij en zijn vrouw betrokken omstreeks 1947 de brouwerij met hun vier kinderen: Yvonna (1911-2015), Paula (1913-2017), Maurice (1915-2008) en Amelia (1923).

De kiezerslijst van 1954 leert ons dat in de Statiestraat op het nummer 31 volgende leden van de familie Van Doorslaer woonden: rentenier Jan Adriaan (° Wolvertem 1879 en gehuwd in 1910 met Barbara van Cauwenbergh uit Nieuwenrode), samen met hun drie kinderen: klermaakster Yvonna, regentes Paula en lerares Amelia.

Maurice was reeds in 1952 getrouwd met Jeanne Hertecant; Paula huwde in 1954 en Amelia in 1960 en ze verlieten vervolgens de ouderlijke brouwerij. Ondertussen was ook vader Jan Adriaan te Wolvertem op 09.05.1956 gestorven; zijn vrouw Barbara Cauwenbergh volgde hem dd. 10.02.1977 op.

De brouwerij was anno 1970 nog in werking maar daarna alleen nog als mouterij (*zie nevenstaande foto met een werkmans uit Londerzeel, juni 1972*) en tot oktober 2006 bewoonde alleen nog Yvonna Van Doorslaer de site. Hierna verhuisde ze naar haar zuster Amelia in Hamme (Merchtem). De site werd in 2014-2015 afgebroken.

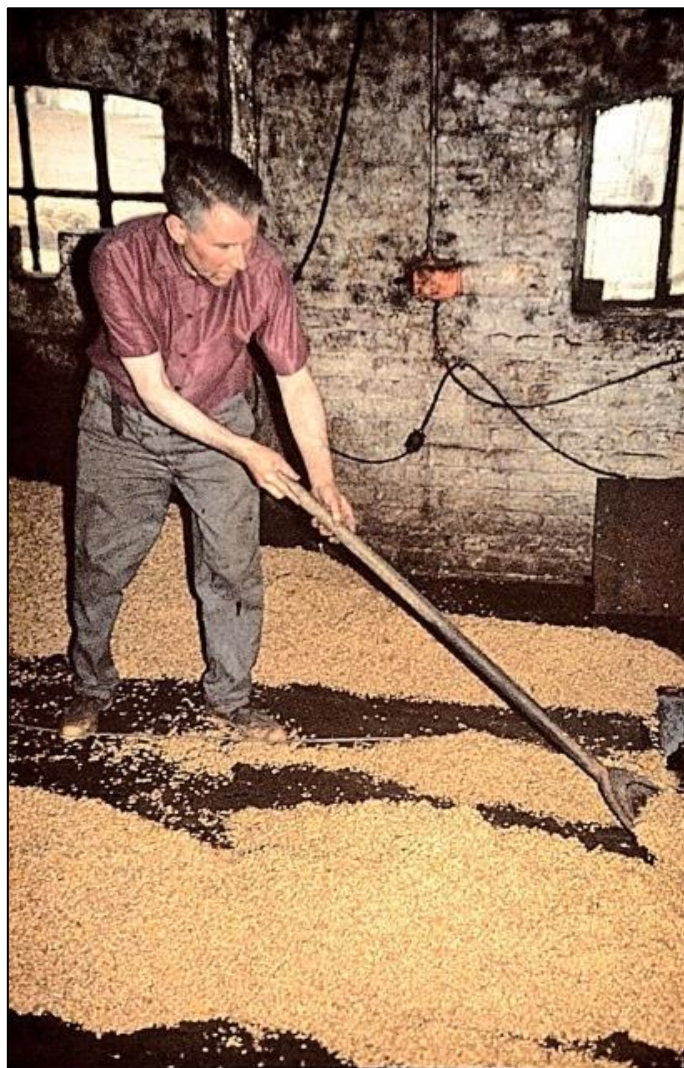
Werkmensen waren Benoit Schampaert; Louis Van Humbeek, kuiper; Roza en (...) Maetens.

Paula Van Doorslaer

Yvonna Van Doorslaer

SCHADEDOSSIER (ministerie van wederopbouw, provincie Brabant) **doos 9113 dossier 2.320.880 en doos 2061 dossier 2.022.541.**

Dit wordt in mei 1947 ingediend door Edmond Van Campenhout, die op dat ogenblik in de Brouwerijstraat 17 te Elsene woont bij de weduwe Van Campenhout (waarschijnlijk zijn moeder).

Hij was gehuwd onder het wettelijk stelsel bij akte voor notaris De Smedt uit Wolvertem op 15.07.1941 en wordt dan industrieel genoemd, woonachtig te Brussel in de Murillostraat 54.

Broer Henry (°1909) trouwt met scheiding van goederen in september 1938 voor notaris Van der Burght uit Vilvoorde en woont dan in de brouwerij Statiestraat 31 te Wolvertem; zus Clementine (°1910) trouwt eveneens met scheiding van goederen en woont in de Komensesteenweg 5 te Wervik met Paul Leroux.¹⁷

We leren uit dit dossier dat op dat moment de waarde van de onroerende goederen zijnde de gebouwen die in eigendom aan de man hoorden op 453.789 fr geschat werden en de roerende goederen zijnde belegde goederen in het nijverheidsgebouw op 44.765 fr geschat werden, samen dus voor 498.554 fr.

Het nijverheidscomplex zoals de brouwerij verder omschreven staat bestond uit het huis op 1 are grond, de hof met 6 are grond en de brouwerij op 18 a 60 ca, kadastraal resp. sectie F 524g, l en m.

Wat was er nu gebeurd om deze schadevergoeding aan te vragen?

We zijn in volle oorlogstijd en er was een V1-bom op 150 m aan de achterkant van de gebouwen gevallen zodat brouwerij en mouterij het meest hadden te lijden door de luchtverplaatsing.

De schade aan het woonhuis, hetwelk vooraan aan de Statiestraat lag, was minder.

Volgens het schattingsverslag dd. 12.12.1944 om 14 uur, opgemaakt door Albert De Caerlé uit Wolvertem, was de bom gevallen om 5 uur in de morgen van 12.12.1944.

De dakbedekkingen van de achter- en de twee zijvleugels werden door de luchtdruk fel beschadigd en deels vernield, een groot aantal ruiten was verbrijzeld en de dakpannen aan de voorgevel van het woonhuis lagen dooreengeschud.

Verder waren nog deuren uit hun hengsels gerukt en enkele houten balken, kepers en rijbalken gescheurd.

De aangerichte schade werd op 45.291 fr geraamd. Op 30.07.1941 was het goed verzekerd geworden voor 1,7 miljoen BEF in een brandpolis bij de maatschappij *L'Aigle de Paris*. Het betrof de gebouwen voor 1 miljoen, het woonhuis voor 400.000 fr, de paarden voor 12.000 fr, het meubilair en de materialen voor 300.000 fr. en de opgeslagen goederen voor 10.000 fr.

Nog dezelfde maand wordt met herstelling van het dak begonnen (15 000 fr) en in januari worden de daken verder gemaakt en de ruiten geplaatst (20.000 fr); nog uit te voeren werken waren schilderwerk, glaswerk en nog dakwerken (voor 8.179 fr) samen dus voor 43.179 fr.

In 1956 werd er een vergoeding toegekend van 43.902 fr bestaande uit 14.169 fr in speciën en 29.733 in obligaties.

Door deze polis weten we ook hoe het gebouw was samengesteld:

- woonhuis met keuken, achterkeuken, eetzaal, slaapkamer, kelder, kolenkelder, voorraadkelder en wijnkelder;
- tussenverdiep met een achterkamer;
- eerste verdieping met badkamer, salon, slaapkamer, zolder, achtermansardekamer en voormansardekamer;
- het dak van het woonhuis had een oppervlakte van 156 m²;
- brouwerij met bureel, bovenverdieping en annex met dakoppervlakte van 378 m² in Boomse pannen;
- maalderij;
- hangar met 378 m² dak in Pottelbergse pannen;
- machinezaal;
- mouterij met 208 m² met zinken dakplaten;
- paardenstal;
- pakhuis met dakoppervlak van 432 m²;
- kelder.

De aangever(s).
(Handtekening(en)).

Edmond Van Campenhout

¹⁷ Franstalige aankondiging van hun verloving op 19.09.1937.

“HET POEFERSKWARTIER”

Julia Cornelissen & Piet De Cuyper

Het kan misschien kwetsend overkomen – maar zo werd in 1950 de eerste sociale woonwijk door de Meisenaars genoemd! De bewoners van de eerste sociale woningen die werden gebouwd door de maatschappij “De Kleine Landeigendom” kregen van de toen nog kleine leefgemeenschap (2.500 inwoners) de naam van “poefers”!

DE VOORGESCHIEDENIS

Piet De Cuyper

De gesprekken in ons staminee gelegen in de Boechtstraat, café “De Rozenboom”, gingen een paar jaar na de tweede wereldoorlog (circa 1948) over niets anders dan “*dat er vreemden kwamen wonen boven aan de Krogstraat*”.

“Zij konden daar een huis kopen zonder geld!”

Het fijne wisten ze er niet van, maar “*hoe is het mogelijk dat men een prachtig huis met tuin kon verwerven zonder geld*”...

Geld lenen was immers taboe voor de dorpingen van het zeer landelijke Meise.

Ze hadden al wel gezien dat in het “*nieuw kwartier*” (nu de villawijk langs de Koninklijke Kasteeldreef) er zich rijkere mensen gevestigd hadden, die bij den beenhouwer een stuk “*beefsteak*” konden kopen “*zo groot als een hand en zo dik als hunnen duim*”. Maar dié hadden hun villa betaald met hun eigen geld, omdat ze welgesteld waren en Frans spraken. Ze hadden ook gehoord dat die allemaal grote winkels hadden in Brussel of directeur waren van een fabriek of van een bank.

De “*kleine, gewone mensen*” die “*met den tram naar hun werk moesten in Brussel omdat ze geen auto hadden*”, die konden toch zeker geen huis kopen zonder zich “*huizenhoog*” in de schuld te steken, dat waren dus... poefers!!!

Wie kan er nu een huis kopen van een *kleine pree* als simpele bediende: “*dan hemme ze toch giene nagel nemie um aan heule gat te krabben*”... zo werd er door sommigen oneerbiedig gezegd...

“Het is allemaal vreemd volk, binnenkort hebben we hier niks meer te zeggen”.

Er was sprake van wel honderd huizen, daarvoor “*is Meise toch te klein*”.

Er werd wat commentaar gegeven!

Ik was in 1948 tien jaar oud en hoorde onze pa en ons ma aan de keukentafel tegen mekaar zeggen dat Jules Van Campenhout, toen burgemeester van Meise en het schepencollege op de gemeenteraad ging laten stemmen om die huizen hier te bouwen.

Het zou allemaal goed zijn voor “*de commerce*” in Meise werd er verteld, vooral voor de bakkers, beenhouwers en ook de boeren zouden er wel bij varen. De nieuwe bewoners zouden aardappelen, eieren en melk nodig hebben.

In ons café werd gezegd “*dat ze er toch niet gerust in waren, wie weet wat komt er hier allemaal wonen*”.

In die tijd kenden vele inwoners mekaar. Het lag dus zeer gevoelig dat dit alles zou verstoord worden...

Er werd dan ook van de politiekers verwacht dat ze hierover uitleg zouden geven.

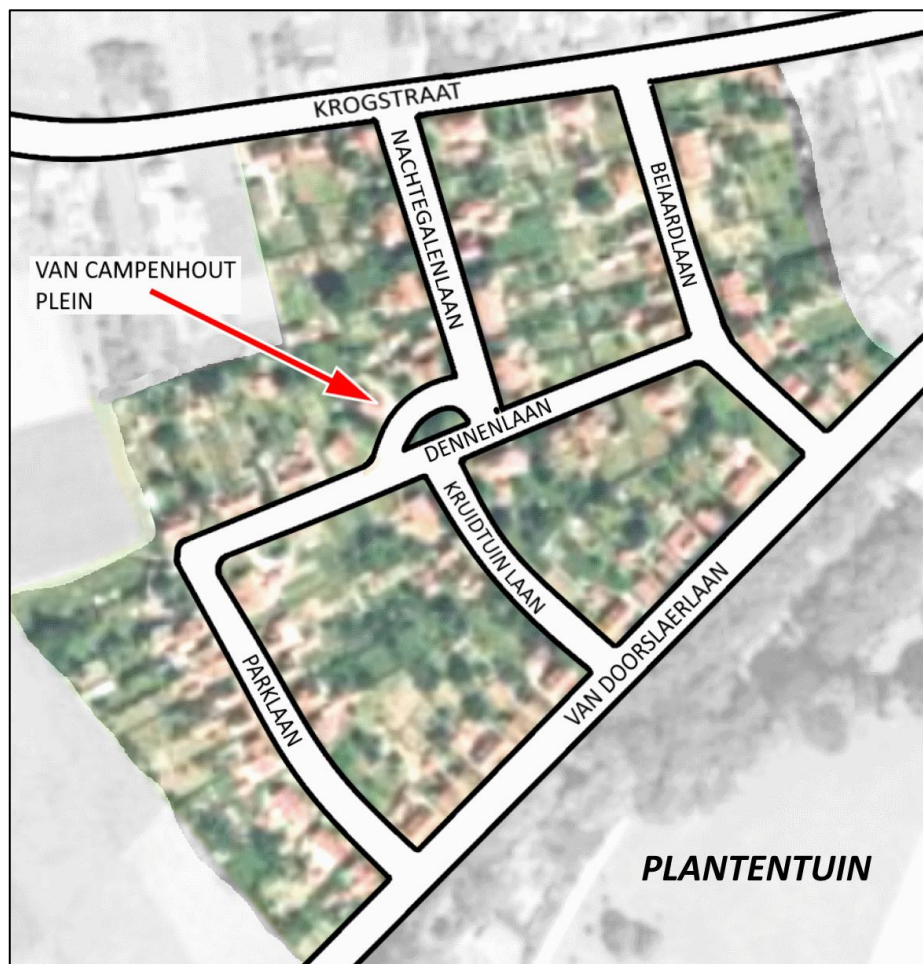
Burgemeester Jules Van Campenhout en zijn schepenen, samen met dhr. Hemeleers, directeur van “De Kleine Landeigendom” én Meisenaar, bijgestaan door gemeentesecretaris Van den Boeynants legden de bouwplannen op tafel en ook de toekomstplannen.

Meise zou er 20 jaar later heel anders uitzien wat ten goede zou komen aan de infrastructuur zoals straten, elektriciteit, telefoonnet en ook de plaatselijke handel zou er wel bij varen.

Misschien zouden zelfs de opcentiemen (gemeentebelasting) kunnen dalen doordat het aantal inwoners fors zou stijgen!

Onderwerp voor discussie in ons café waar de autochtone inwoners toch niet helemaal overtuigd waren: “*dat vreemd volk*”, daar hadden ze het lastig mee en dat den boer zijn land moest afstaan dat lag zwaar op hun maag.

Het gemeentebestuur zette door en weldra verschenen er graafmachines, vrachtwagens reden aan en af en dat maakte de inwoners nieuwsgierig.

De huidige toestand van de "Tuinwijk".

Opmerkelijk is als men hier een militaire kaart van 1764-1771 naast legt, de straten die de huidige verbinding tussen de Krogstraat en de Van Doorslaerlaan vormen, al ongeveer terug te vinden zijn als afscheiding tussen de percelen van meer dan 250 jaar terug...

De Krogstraat is makkelijk te herkennen, van de huidige Van Doorslaerlaan bestond er toen nog maar het begin als weg.

Ze kwamen eens kijken wat er aan het gebeuren was in het anders zo stille dorp. Meise was vroeger echt een dorp met vele kleine boerderijtjes en men was ongerust dat de pachtgrond waarop ze hun boterham verdienden in beslag zou genomen worden. Onze fietsende burgervader werd dikwijls tegengehouden om nog wat meer uitleg te geven...

Toen de huizen werden gebouwd kwamen ook de toekomstige inwoners al eens een kijkje nemen.

Het waren meestal mensen die in Brussel werkten en die korter bij het werk wilden wonen. Met de tram Londerzeel-Meise-Brussel waren ze na een half uur al in Brussel en dat zorgde voor heel wat tijdsbesparing.

Velen zagen het als het begin van een niet te stoppen uitbreiding waar geen eind aan zou komen. Anderen zagen het als het begin van een nieuwe tijd: de vooruitgang.

Het Kasteelveld werd uiteindelijk een mooie uitbreiding maar... de verminking van ons dorp door de autosnelweg Brussel-Antwerpen die dwars door Meise en Wolvertem liep was er wel teveel aan. Ik heb het nog mogen meemaken: de weidse velden, het Hazenbos enzovoort... allemaal zo mooi beschreven door mensen die het ook mochten beleven en die het neerschreven.

Een licht protest is op zijn plaats als men met lede ogen moet aanzien hoe nu ook al hoogbouw ons eens zo mooie dorp ontsiert.

Mevrouw Verbaanderd schreef over het mooiste dorpje: *wat blijft er nog van over?*

En tenslotte: ik zou in 1961 de jongste dochter van de allereerste bewoners van "Het Kasteelveld" huwen... "Het kan verkeren!"

DE FAMILIE CORNELISSEN, DE EERSTE BEWONERS VAN "HET KASTEELVELD"

Julia Cornelissen

1951 – een jaar waarin alles zou veranderen in het leven van mijn ouders en hun 3 kinderen...

Wij woonden in Leuven en droegen nog de littekens van de harde oorlogsjaren waarin wij met "bonnetjes" uren moesten aanschuiven voor een kommetje "kippenrijst" en een liter "fluitjesmelk". Rijst, waar we eerst kleine zwarte steentjes uitvisten en melk die met water was aangengeld.

Toch waren wij blij dat we 's avonds onze hongerige magen konden vullen met de rijstpap die uren op de kachel had gestaan en die meer dan welkom was als aanvulling op de mussen en merels die grootvader vroeg in de ochtend in de tuin gevangen had. Wij hadden wel een beenhouwer in de familie, maar meer dan het afval van het schaap: de maag, de lever, de longen en het vel, heb ik in die oorlogsjaren nooit op onze eettafel zien verschijnen.

Toen we de oorlog konden vergeten en vader was teruggekeerd uit Frankrijk begon het leven weer stilaan zijn gewone gang te gaan.

Vader was werkzaam als bediende in de Nationale Plantentuin, toen nog gevestigd in Brussel, dus moest hij dagelijks de trein nemen van Leuven naar Brussel.

Tot hij vernam dat er sprake was de burelen naar Meise over te plaatsen.

Van een directeur die al in Meise woonde vernam vader dat men volop bezig was met huizen bouwen van de Kleine Landeigendom.

Dat was een oplossing natuurlijk.

En zo geschiedde... toen wij eindelijk het nieuws kregen dat wij het huis konden betrekken begon voor ons het grote avontuur. Op 10 oktober 1951 verliet een verhuiswagen Leuven richting Meise.

Toen we in Meise aankwamen zagen wij, tot onze verwondering vele, zij het half verdoken, dorpingen staan die ons met open mond stonden te begapen en commentaar gaven. Waarschijnlijk vroegen zij zich af hoe wij alles wat in de verhuiswagen zat in dat kleine huis zouden krijgen. En eerlijk gezegd wij stelden ons diezelfde vraag.

Tot laat in de avond trachten wij alles een plaats te geven terwijl buiten regelmatig dorpingen "toevallig" voorbij ons huis wandelden, om dan weer vlug te verdwijnen zodra zij zagen dat wij ons van hun aanwezigheid bewust waren.

Die nacht is nonkel Jef, de broer van moeder die rijkswachter was en meehielp, met zijn wapen op de nachttafel gaan slapen.

De indruk die al die nieuwsgierige mensen op ons lieten was angstaanjagend: in de stad leefden we ieder op zich en hier werden wij plots met een andere wereld geconfronteerd.

Wij waren de allereersten die in de nieuwe wijk kwamen wonen. De allereersten die het dorpsbeeld voorgoed zouden veranderen.

Alles wees erop dat wij de boeren hun veld hadden ingenomen want op de grond rond het huis waren nog de resten van het in de haast geoogste koren te zien. Het contact met de dorpingen was dan ook niet vanzelfsprekend, er was altijd een zekere vorm van vijandigheid en wantrouwen – iets wat later dank zij het verenigingsleven stilaan verdween.

Ook voor ons die uit de stad kwamen was het een hele aanpassing.

Ik weet nog hoe moeder verontwaardigd haar boodschappentas op tafel lag en maar bleef zeggen "*dat ze het wel breed hadden hier, echte sloekers*". Bij de beenhouwer had ze gezien dat iemand een hele kotelet per persoon bestelde daar waar bij ons die zorgvuldig in de helft werd verdeeld.

Mijn ouders moesten natuurlijk voor twee van hun dochters een school zoeken en omdat ze op dit punt een beetje verloren waren gingen zij te rade bij *Mijnheer Pastoor*, toen nog pastoor Brams.

Geen woord Frans kennende, vloog ik samen met mijn zus in een Franse school: Maris Stella aan de Heizel.

Voor de Vlaamse leerlingen zou er een voorbereidend jaar zijn en dat zou lopen tot het schooljaar begon... maar opeens was er geen sprake meer van voorbereiding. Er waren zoezegd niet genoeg Nederlandstalige leerlingen ingeschreven. Het eerste jaar had men evengoed alles in het Chinees mogen zeggen: het zou hetzelfde effect hebben gehad!

De eerste maanden waren een ramp, maar als kind past men zich vlug aan, en de verwensingen aan het adres van pastoor Brams hielden stilaan op.

Ook qua het dorpsleven verdwenen de ongemakken en stilaan, vooral dank zij de kajotsters, de V.K.A.J., werd ik in de gemeenschap opgenomen.

Met de nieuwe vriendinnen genoot ik van mijn jeugd door vooral kattenkwaad uit te halen.

Ik was verslingerd aan de toneelopvoeringen in de kleine parochiezaal waar ik vanop de uil kleine projectielen na de pauze naar beneden wierp.

Hoe zalig was het om rond de meiboom te dansen, die op het dorpsplein tussen de kasseien geplant werd. De vele gekleurde linten draaiden wij al zingend rond de stam.

Of *"belleke-trek"* aan de deuren van de dorpelingen met de meest *"zure gezichten"*.

Als we op zondag naar de kerk gingen werden mijn ouders meestal scherp in het oog gehouden of ze wéér arm in arm naar de mis zouden komen.

"Allée Mariette dat doet ge toch niet!": in het openbaar kon men volgens velen geen toenadering zoeken.

Het allereerste huis in de Tuinwijk, dat van het gezin Leopold Cornelissen – Hortense Vandevelde.

In de kerk moest het muisstil zijn want bij het minste gerucht kon men er vanop aan dat altijd dezelfde persoon zich bruusk zou omdraaien en met een *"psst"* haar ongenoegen zou laten blijken. Ze werd dan ook prompt door de dorpelingen *"Naaike Pissst"* genoemd.

Want bijnamen waren er met hopen.

Dat was iets wat mij enorm kon boeien in de Meisenaren: hun bijnamen maar ook vooral hun bijgeloof. Waarin die allemaal geloofden, ik kon er met open mond naar luisteren.

In het jaar van de Expo 1958 leerde ik mijn eerste en laatste vriendje kennen, hij zou mijn echtgenoot worden waarmee ik nog altijd het leven deel.

Ik besepte toen nog niet hoe ik door hem in het *"echte"* Meise zou belanden: ik werd meegesleurd in de talloze activiteiten die hij tot leven bracht...

Ontdek de ster -wedstrijden, beiaardfeesten, toneelkring, straatmus, noem maar op.

Vanop de zijlijn werd alles plotseling *"echt"*. Ik drong door tot de kern, maakte nieuwe contacten, ontdekte nieuwe mensen en hun gedragingen. Ook al waren ondertussen velen onder hen al geen echte autochtonen meer.

Ik zou nog vele bladzijden kunnen doorgaan, maar het dorp waar ik als twaalfjarige naar de volwassenheid opgroeide is niet meer.

Dat zalige dorp waar het leven nog eenvoudig was en iedereen iedereen kende.

Waar ik met mijn schoonvader aardappelen plantte op de Hasseltberg en ze nadien ging oogsten.

Waar het varken werd geslacht en ik mee mocht helpen met het bereiden van de pensen.

Als ik nu naar het dorp ga, is er nog zelden iemand uit mijn jeugd die ik herken.

Zouden vroeger de Meisenaren bij onze komst ook een dergelijk gevoel hebben gehad?

DE GOEDKOPE OPLOSSING VAN DE POSTKAARTENUITGEVERS

Eric Van Baelen

Postkaarten waren in het begin van de 20ste eeuw de korte, snelle communicatiemiddeltjes. Zeg maar het equivalent van de SMS-en, de facebookberichtjes en de e-mails van vandaag.

En dat werkte prima: zo waren er plaatsen waar postbodes tot viermaal per dag een ronde liepen... Je kon daar dus 's morgens iemand met een kaartje voor het avondeten uitnodigen, z'n bevestiging ontvangen met de vraag om hoe laat, hem terugschrijven dat hij op dat uur verwacht werd en jouw antwoord zou hem nog tijdig bereiken. Er bestond zelfs lange tijd een zondagsdienst voor brieven en kaartjes...

En de stijgende welvaart en verbeterde vervoersmiddelen (de treinen en trams!) deden ook de eerste (dagjes-)toeristen opduiken. En die wilden natuurlijk graag aan hun kennissen laten weten waar ze wel geweest waren...

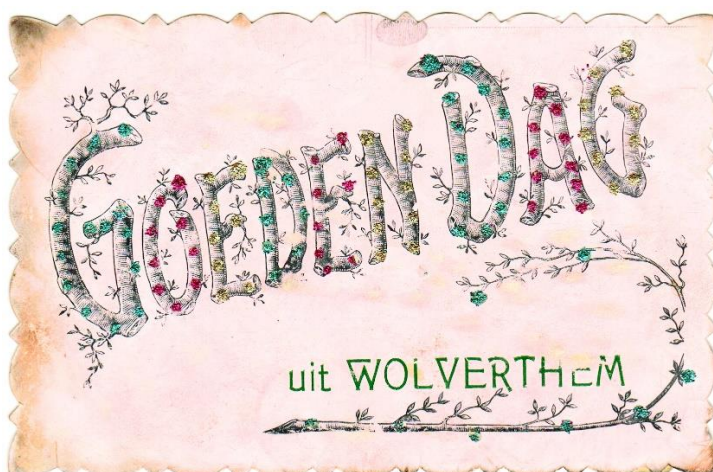
De uitgevers en drukkers sprongen natuurlijk op de commerciële kar en begonnen kaartjes te maken met wat aantrekkelijke afbeeldingen van die bezochte oorden.

Maar clichés en drukplaten zijn duur en dus vonden ze een goedkoop binnenwegje: een "algemene drukplaat" waar dan snel en makkelijk de naam en eventueel een foto van een gemeente apart kon bijgedrukt worden.

Of zelfs gewoon een open ruimte laten: dan moesten de afzenders er zelf maar bijschrijven vanwaar ze hun bericht opstuurden.

Hieronder enkele voorbeelden van dat soort kaarten uit onze gemeente van zo'n eeuw geleden...

Wolvertem
verstuurd 1910

Wolvertem
verstuurd 1915

Meise
verstuurd 1920

Oppem
verstuurd 1926

BERLA ELDERS...

Ons tijdschrift duikt soms op onverwachte plaatsen op...

Ons tijdschrift wordt al in diverse openbare en privé-archieven en bibliotheken gearchiveerd, maar vanaf nu hebben alle nummers vanaf nr. 1 in 1983 ook een plaats in dé referentie-erfgoedbibliotheek voor Vlaanderen: de *Consciencebibliotheek* in Antwerpen. En daar zijn ze vanaf nu niet alleen terug te vinden, maar zijn ze zelfs *online* allemaal te *lezen* én te *downloaden*... Dus als je een vroeger nummer zoekt, kan je dat niet alleen vinden en downloaden via onze eigen website, maar ook via www.consciencebibliotheek.be: simpelweg dan op hun zoekfunctie "Berla" of "Meise" intikken.

En ons tijdschrift wordt zelfs ver buiten Vlaanderen als bron gebruikt... Onlangs verscheen aan een Franse universiteit (*de in geschiedenis en archivistiek gespecialiseerde École Nationale des Chartes, een deel van l'Université Paris Sciences & Lettres*) een masterthesis over de Lebensborn-politiek in België tijdens WO2 en daarin wordt behoorlijk uit de teksten in ons tijdschrift van ons bestuurslid Marc Gillisjans over het toenmalige Mütterheim in onze gemeente geciteerd. Een exemplaar van dat proefschrift is in ons archief aanwezig.

PSL★

PSL★

Master d'histoire transnationale
 École normale supérieure – École nationale des Chartres
 PSL Research University

Gabrielle LAPRÉVOTE
 Année universitaire 2018-2019

**Mémoire de Master 2: Implanter le Lebensborn en Belgique,
 la nationalité ou la « valeur raciale » comme facteur
 déterminant de son fonctionnement singulier**

Sous la direction de Madame Marie-Bénédicte Vincent
 Soutenu le 18 juin 2019
 Jury : Marie-Bénédicte Vincent et Claire Zalc

DE MUZE VAN MEUZEGEM: JOANNES FRANCISCUS STALLAERT

Willem De Ridder

In 1868 schrijft Karel Frans Stallaert (zie nevenstaande foto), letterkundige, filoloog, archivaris, leraar, publicist, taal- en geschiedkundige, kleinzoon van Jan Frans Stallaert, een brief aan zijn kinderen met daarin de mededeling dat hij de gebundelde gedichten van zijn grootvader gaat uitgeven.

Uw overgrootvader had onze moedertaal lief en heeft die op eene niet gansch onverdienstelijke wijze in dichtmaat beoefend.

Indien ons Dietsche Vaderland de gerustheid in zijn bestaan had mogen blijven genieten, welke de vereeniging met Noord-Nederland het geschonken had, zou ik de zwakke voortbrengsels zijner pen wellicht onwaardig geacht hebben van den schat onzer Nederlandsche dichters.

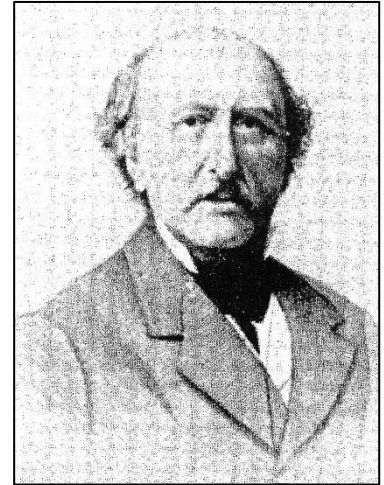
Edoch, de dreigende gevaren waaraan onze volksgeest is blootgesteld, en de zucht, die mij bezielt, om dezen zoo laat mogelijk in de toekomst levend te houden, hebben mij aangezet om de keurigste gedichten van uwen overgrootvader openbaar te maken, opdat gij het U, des noods daardoor,

tot plicht maakt uwe Vlaamsche nationaliteit getrouw te blijven, en dat de trouw geblevene Vlamingen er een middel aan hebben om U, des noods, 't welk God verhoede! tot het Germaansch element terug te roepen.

In desen geest wijd ik U de Dichterlijke nalatenschap toe van uwen grootvader, en zegen U, uw vader;

Karel-Frans Stallaert

Schaarbeek, den 23sten september 1868.

Joannes Franciscus is geboren op een hofstede te Meuzegem, niet ver van de pastorie (nu: *Meuzegemstraat 88*), waar enkele generaties geleden de gezinnen d'Ours-van Hemelrijk en d'Oursd'Ours hebben gewoond.

J.F. is op 03.12.1751 geboren en een dag later als "Franciscus" gedoopt.

Hij was de zoon van landbouwer Adrianus Stallaert en Elisabeth Stallaert. Zijn vader Adriaan trouwde met zijn nichtje Betteken, die 100 meter verder op het Hof ter Eyken woonde.

Het gezin bestaande uit 9 kinderen kende veel pech en had vooral af te rekenen met vele ziekten.

Zo stierven in 1746 op minder dan 2 weken tijd vier van hun kinderen, Joos 2 jaar, Adriaen 4 jaar, Jan-Frans 8 jaar en Jacobus 15 jaar.

Twee jaar later begroeven ze Jan-Frans amper 2 jaar oud en op 04.12.1751 stierf moeder Elisabeth bij de geboorte van een tweeling. Een niet levensvatbaar kind werd nog snel gedoopt door de vroedvrouw en werd nadien samen met de moeder begraven. De andere helft van de tweeling werd "gebaptiseerd" als Franciscus, maar kreeg later "Jan" als extra voornaam.

Vader Adriaen bleef achter met Jan-Frans, de kleine Barbara 3 jaar, Anna Maria 11 jaar, Jan Baptist 16 jaar en Hendrik 18 jaar.

Vermoedelijk bekwam vader Adriaen een deel van de erfenis van vrouw Elisabeth en kon hij zich in 1759, na de dood van zijn schoonmoeder Catharina Timmermans, vestigen in het Hof ter Eycken (zie onderstaande foto).

De kleine J.F. werd aan zijn tante Anna Maria Stallaert en oom Joannes Baptist van Elewynt toevertrouwd, die bakker was te Merchtem op de verbrande hofstee op de Varkensmarkt (tegenwoordig: *café Maalderij* – zie bovenstaande foto)). Zij bleven kinderloos maar de kleine JF werd goed opgevangen.

Zijn oom stuurde hem op jeugdige leeftijd naar de plaatselijke dorpschool in de hoop een bekwame opvolger te hebben, en dat werd hij later ook: bakker op dezelfde hofstede.

De kleine JF behaalde prima resultaten en kaapte de "eerste beloningen" weg.

Net 20 geworden stuurde zijn oom hem naar Brussel "om zich ook met de fransche taal gemeenzaam te maken".

Zijn latere boezemvriend Christophorus Brambilla de Flesschiers, burgemeester van Merchtem, dicht hem toe:

*Moesten hem zijn vrienden zoeken,
Zij vonden hem op eenen kant
Met eenen boek of schrift in d'hand."
[...]
't Zij voor het schieten op de doelen,
't Zij voor het kappen naar den haan,
Of 't bollen op de rollebaan;
't Zij om den vogel af te lappen,*

*'t Zij om te vezelen of te klappen,
Of om te kaatsen met den bal,
Hij was den eersten overal.*

JF was een liefhebber van muziek, speelde klarinet en fluit en had de kunst van het dansen behoorlijk onder de knie.

Toch verzuimde hij de dichterlijke muze niet... vooral Judocus van den Vondel en Jacobus Cats werden zijn afgoden:

*Vond men hem weer met vlaemsche boeken
Zitten op kanten en in hoeken
Op d'uer dat men in 't bed nog ligt,
Aen 't maeken van een nieuw gedicht.*

Rond 1750 broeide er al iets in Merchtem om de muziekkunsten te bundelen.

In 1777 werd de basis gelegd voor een muziekmaatschappij. Zo staat het geschreven in een document van 1817: "Dankschrift [...] opgedragen aan Sieur Guillielmus Beeckmans en zijne echtgenote door de Harmonie van Merchtem [...] en omdat gij komt binnen de Merchtemse Harmonie omtrent veertig jaar gewis begonst..."

Officieel moeten we wachten tot 1780, pas dan, wordt de compagnie opgericht in een van de zeven Merchtemse herbergen door de toenmalige heer en meier van Merchtem, Joannes Andreas Peytier, Petrus

Franciscus de Roover (notaris), Judocus van Overstraeten (pachter, brouwer en griffier), en JF Stallaert (bakker).

Peytier wordt eerste voorzitter, van Overstraeten wordt eerste hoofdman, JF wordt bestuurder uit hoofde van zijn vervullend ambt als "Prins" en "Facteur in de rederijderskamers" en de jonge Philip Herckens (alias "het Bieken"), een bedreven toonkunstenaar uit Dendermonde, de eerste directeur van deze muziekmaatschappij: " ...uijt eenen Hoofdman en onder amptgenoot, eenen musiek en onder musiekmeester, eenen schatmeester, eenen boetmeester die tevens ook de bedieningen van ceremoniemeester waerneemt, eenen standaertdraeger en eenen secretaris."

De Harmonie "Sint Cecilia" met als kenspreuk "Liefde kent geen haat" was geboren. Later werd de kenspreuk vervangen door "Eendracht en voorspoed".

Wat opvalt is dat Jan Stallaert (de kleinzoon van JF) de titel van "Prins in de rederijderskamers" toevoegt. Volgens ons was JF reeds "Prins" of "Factor" en hebben deze titels niets te maken met de muziekmaatschappij. Deze titels werd gegeven door een "Rethoriekilde" de Merchtemse rederijderskamer "de Witte Lelie". Het enige document dat dit staaft vinden wij bij de rederijderskamer "de Roos" van Leuven. Deze kamer dagtekende op 17 november 1784: "...aen verschijde soo binnen Brabant als stad ende lande van Mechelen hunne caerten ende wetten verleent onder andere aen die der stad Antwerpen, [...], Merchtem, Meerbeke,...". Wat wil zeggen dat de rederijderskamer van Merchtem haar "standregels" (lees: statuten) had ontvangen van de kamer van Leuven.

De rederijderskamers waren gezelschappen die zich bezig hielden met rijmen en het opvoeren van toneelspelen.

De leden van een kamer waren verdeeld in "Hoofden en Kamerbroeders".

De hoofden waren de Prins, de Keizer, de Deken, de Hoofdman en de Factor, (in de volksmond "Facteur"), een Fiskael om de orde te handhaven, een Vaandeldrager en een Zot.

De Factor was de tekstdichter van de kamer. Hij was belast met het schrijven van de gedichten, toneelstukken voor bijzondere feesten. Hij deelde de rollen uit aan de spelers en onderwees jongeren in de kunst der rhetorica.

Elke facteur had een eigen kenspreuk die op zijn naam of hoedanigheid zinspeelde. De Prins was de beschermheer der kamer, terwijl de Deken de voorzitter was.

Blijkbaar moet de rederijderskamer van Merchtem maar een kortstondig bestaan gekend hebben, gezien er noch documenten noch verhalen bewaard zijn gebleven.

Het laatste wapenfeit dateert van 26 Mei 1796 waarin de rederijders van Merchtem "als minnaers van Reden en Toneelkunst" onder de groepsnaam van "Yverige en Leerzuchtige jeugd" een klucht opvoerden met zang en dansspel. Dit stuk, "Het Leven van de H. Barbara", werd tot 19 maal toe opgevoerd in de "Zevensterre" op de Lange Steenweg.

De harmonie St Cecilia wijdde zich niet alleen aan het uitvoeren van symfonieën, maar ook aan koorzang met begeleiding van de instrumenten.

Bij deze kring sluiten het grootste gedeelte van JF z'n gedichten aan.

Ze zijn gericht aan zijn kunstgenoten, om hen "te roemen en de weldaden der liefde en eendracht te bezingen. Voor alle plechtige omstandigheden, het planten van eenen meiboom voor den hoofdman, voor het afgaan en aftreden van den meier, de patroondag van de Bestierder,..."

Zo vinden we volgende gedichten terug met betrekking tot de Harmonie:

1791: "een lied tot lof van den Heer van Merchtem" voor de Hoofdman Joannes Peytier.

1791: "Treurdicht op het afsterven van den Heer Judocus Josephus van Overstraeten" Griffier der Harmonie

1792: "Rijmgezang opgedragen aan Mr de Backer, woonende op den Bouw, door de musikanten"

1795: "Meylied opgedragen aen den Heer van Merchtem door de jongheid, met het planten van eenen meiboom"

1797: "Lofgalm op den patroondag van den edelen heer Peytier, heer der vryheid en heerlykheid van Merchtem en Hoofdman der musikanten"

1798: "Rymdicht op de compagnie der musikanten" (na een interne ruzie)

1807: "Meylied opgedragen aen de heeren de Brambilla aentredenden en J.J. van Overstraeten, aftredenden meier, bij het planten van eenen meiboom":

*Flora, komt hier, onsen meyboom kransen
Met veelderley bloemen en riekende kruyt,
Opdat wy daer onder met vreugde dansen
Onder 't gespel van bas, van veel en fluyt!
Flora, nog eens, komt den meyboom kransen
Ciert hem met bloemen en welriekende kruyd*

1811: "lied door de Harmonie opgedragen aen haren bestierder Herckens, op St Cecilia"

1812: "liedeken door de zangers der kerk opgedragn aen Josephus Briers, tot organist benoemd na het overlyden van Laurentius Schuerewegs":

*Musen, komt met uwe snaeren,
Daelt, Apollo, van Parnas,
Wilt u stemmen saemen paeren,
Komt toch spoedig, spoeyt u ras*

*Wilt den yvergloed hier pryzen
van den nieuwen organist,
Wilt hem lof en eer bewyzen
Met een ongemeijnen drift.*

*Gy, van allen tyd genegen
Tot die spel en sang bemind,
Geeft hem uwen milden zegen,
Thoont, dat hy is uwen vrind.*

*Weest hier welkom, ons beminden,
Die uijt liefde ons sijt gejong
Om met ons den lof te singen
Van Gods hooge Majesteijt!
't Syn de aengenaemste dingen
Als men Gods lof zingt met vleyt.*

*David kweelde voor den Heere,
Sloeg zyn harp op maetgezang;
Ursula Gods lof vermeerde
Met haer maegden daegen lang,
En Cecilia wordt gepresen
Om haer konst en zang.*

*Opdat wy te saem naer desen
Met een algemeijne stem,
Zingen Gods lof noijt volpresen
In het hoog Jerusalem.*

1814: een 4-tal dichtstukken naar aanleiding van de wederzijdse bezoeken van de vereniging van Merchtem en die van St Amands.: "Lied gesongen tot lof van Mr de Boeck van Sint-Amands":

*Musen, dry mael dry, Apollo, komt by,
Wilt hier versterken ons melody!
Wy niet bekwaem Onder ons te saem,
Na de, vollen eysch, Te doen eerbewys
Aen ons weerden vrind de Boeck, g'eerd, bemind;
Minnaer van Parnas, dat wel verdient*

*Komt hier, Water-Goon Uyt u gulde stroom,
Ontwaekt nu uyt uwen slaep of droom,
Eerd ook den vrind Van Apoll' bemind,
En Gy, Nimphen all', Hier in 't lustig dal,
Maekt vreugd en joleyt, Herts genegenheid,
Thoont ook, dat gy all' zyn vrinden zyt.*

“Aenspraeke der musikaele societeit van Merchten aen de agtbaere Harmonie van Sint-Amands”:

*Den lang betragten dag is eyndelyk gekomen,
Wy hebben, tot ons vreugd, uw blyde komst vernomen,
De hulde ende d’eer, die gy aen Merchten doet,
Dat stelt ons all’ in vreugd en straat ons bly gemoed*

“Liefde kent geen haet, opgedraegen aen de konstminnaers van Sint-Amands en alle hunne medeborgers” (JF beschrijft hierin de val van Napoleon):

*De duysternis verdwynt,
Het hemelsch licht verschynt,
Gulde dagen syn gekomen,
Want Napoleon is t’end’!
Wy zyn allen uyt d’ellend,
Nu men geen Mars meer kent.
[...]*

1815: Lieder met tekst waarin JF de bezetting van Napoleon beschrijft.

Eerste vers op de bekende “wijze van Pierlala”:

*Pierla uyt het graf opgestaen,
Kwam my lest te gemoed
Hy bleef een weynig by my staen,
‘k Heb hem beleeft gegroet;
Hy vroeg my of ons Musen-schaer
Nog speelden als over tien jaer ?
‘k Sey jae, broer Pierlala, sa, sa,
‘k Sey jae, broer Pierlala.*

*Hy vroeg nog of de Compagnie
Was in liefd’ en eendragt,
En of de soete Harmonie
Was als het voortyts plagt ?
Hy vroeg my of mynheer Peytier
Nog hooftman was, dien goeden heer ?
‘k Sey jae, broer Pierlala, sa, sa,
‘k Sey jae, broer Pierlala.*

*Pierlala was bly en wel gezint
Als hy dat had verstaen;
Sey ‘t musiek word van my bemind,
Dat moet altyd voorts gaen;
Die in de weireld geeft vermaek.
Gaet voorts, sey Pierlala, sa sa
Gaet voorts, sey Pierlala*

*Ik vraegden ook aen Pierlala
Of hy was musikant,
En kende re, mi, fa, sol la?
Ojae, seyd’ hy, sjarmant;
Ik speel walthoren, bas en fluyt,
De flute d’amour met soet geluyd,
Heel soet, sey Pierlala, sa, sa,
Heel soet, sey Pierlala.*

Peytier

*Ik vroeg hem nog of er geen nieuws
Uyt Brussel wird gehoord ?
Waerop hy trock syn neus heel vies
En scheen er om gestoort:
Wat wilt gy van den Brusselaer,
Die dwaeser wort van jaer tot jaer,
Gaen spreken ? sey Pierlala, sa, sa,
Gaen spreken? sey Pierlala*

*‘K sey Pierla, agt gy Brussel niet ?
Het is een schoone stad,
Waer dat men vele vreugd geniet
En rykdom boven dat?
Men vind daer menig schoone kind
Dat van de jongmans word bemind.
Gespuys, sey Pierlala, sa, sa,
Gespuys, sey Pierlala*

Een tweede lied, op dezelfde wijze, gaat over de val van Napoleon:

*Pierlala daer is nieuws in ‘t land,
Wilt uyt u graf opstaen;
De borgers dansen hand aen hand,
Gy moogt ook niet stil staen;
‘t Kanon dat ronkt, de beyaert gaet,
‘t Musiek dat speelt, elk viert op straet.
‘K Koom stracx, sey Pierlala, sa, sa,
‘k Koom stracx, sey Pierlala*

*Pierla komt met syn broek in d’hand
Geloopen op de straet
Hy sag de borgers heel plaisant,
Capiteyns en soldaet;
Kreupel en mank was op de been,
Het volk dat swermden ondereen.
Geeft reen, sey Pierlala, sa, sa,
Geeft reen, sey Pierlala*

*Pierla g’hebt Bonapart gekend
Dien vreedden tyran;
Hy’s nu te Londen of daer omtrent,
Hy is gevangen man;
Den Engelschman heeft hem geklamt,
Want hy heeft God en mensch vergramt.
Goed nieuws, sey Pierlala, sa, sa,
Goed nieuws, sey Pierlala*

*Maer wat sullen zy met hem doen ?
Vraegde broer Pierlala;
Tyran, kerkschender, helsch capoen,
Sou ‘er nog zyn gena!
Souden de g’Allieerden all’
Hem nog eens laeten uyt den val?
‘t Waer beest, broer Pierlala, sa, sa,
‘t Waer Beest, broer Pierlala*

*Wanneer men eens bedrogen is
Van eenen slimmen guyt,
Dan is ‘er voor hem geen remis,*

*Dan is 't bedriegen uyt;
Zyn rolleken is afgespeelt,
Hy word voor geen man meer gestelt.
Da's recht zey Pierlala, sa,sa,
Dat's recht, zey Pierlala*

*Maer was er geenen aenhang by,
Wanneer hy is gepackt,
Meehelpers van syn tirany,
Die 't land heeft geraybrackt;
Die Paus en priesters heeft geschent,
Gebracht in nood en droev' ellend ?
't Was veel, broer Pierlala, sa, sa,
't Was veel, broer Pierlala*

*Men segt, verscheyden generaels
In 't schip ook waeren by,
Om t'saemen in America
Te maeken muytery,
En daerby hadden soo veel geld,
Juweelen, dat elk staet ver stelt.
Al dief, zey Pierlala, sa,sa,
Al dief, zey Pierlala*

*Maer hoe sal het met de ander gaen,
Die nog zyn in de stryt,
Die Dixhuit hebben eed gedaen
van hun getrouwigheid.
En die hem afgefallen zyb,
Als Bonapart kwam te verschyn ?
Kop af, broer Pierlala, sa, sa,
Kop ad, broer Pierlala*

*Daer is nog een kwaey clas, verdoemt!
In Vrankryk lang bekend,
Hetwelk men Jacobienen noemt,
Dat God nog koning kent.
Wie sou daer willen koning zyn,
Daer soo veel goddeloose zyn ?
Ik niet, sey Pierlala, sa, sa,
Ik niet, sey Pierlala*

*Daer is nog meer ander onkruyt
In 't Fransch en Belgisch land,
Dat moet worden getrocken uit,
Door beyd' des konings hand;
Of anders zal hun ryk noyt staen,
't Goed kruyt zal door het kwaed vergaen.
Dat 's vast, zei Pierlala, sa, sa,
Dat 's vast, zei Pierlala*

*Gy koningen, let op het stuk,
Sprak broeder Pierlala,
Laet 't ryk op geenen gebroken kruk,
Opdat het niet verga;
Stelt maanen voor 't Gouvernement
In deugden ryk, van goed talent,
Tot g'luk, zey Pierlala,sa,sa,
Tot g'luk, zey Pierlala*

1815: "Liedeken op Sint-Seciliafeest"

1816: "Aen de Harmonie op Sint-Ceciliafeest"

1817: "Dankschrift door de Harmonie aen Mr Guiliemus Beeckman, voor het schenken van eenen turkschen beierd, 5 juni"

1817: "Dankschrift aen Mr en Mev van der Meulen, schenkende eenen luysterryken standaert"

1818: "Lofdicht aen pastor Horckmans door de Harmonie, by 't planten van eenen mey. 30 april"

1818: "Huwelijksdicht voor Guilielmus de Koster en Anne Maria van Innis, door de Harmonie, september 1818 "

1821: "Liedeken op het inkomen van Mr Maximilianus de Brambilla in Merchtem, als doctor in de rechten en advocaet, gezongen door de Harmonie met alle de instrumenten, den 15e augustus 1821 "

Intussen is JF op jonge leeftijd gehuwd met Catharina de Witte uit Meldert.

Ze krijgen tussen 1773 en 1784 zeven kinderen, waarvan Henricus, die zowel de stiel voortzet en het nageslacht nog beroemde Stallaerts bezorgt, de kunstschilder Karel en Filoloog Karel-Frans.

Deze laatste verzamelde de gedichten van zijn grootvader: "Kerstliederen, Nieuwjaarsliederen, Driekoningenliederen, en liedjes ter opwekking der vroolijkheid, drinkliederen, veld- en minneliederden.":

1780 - 1795: "Driekoningenlied":

*Hoort, Sion, wat ik heb vernomen
Van een 's hemels bode, die my heeft verklaert,
Dat onsen Saligmaeker is gekomen
Uyt een suyver maegd, die hem heeft gebaerd.
Dus en weest niet meer beswaerd;
Gaet met vreugd nae Bethleem waerd,
Met u stemmen klaer
Singt den jongen Koning lof in 't nieuwe jaer.*

*Tot Bethleem moeten wy hem gaen soeken,
In Davids stad, zoo ons den Engel zeyd',
Gewonden in arme leyne doecken,
In een houte kribbeken is hy geleyd.
Aenziet syn ootmoedigheyd
En syn hooge Majesteyt,
En aenbid hem daer,
Singt den jongen Koning lof in 't nieuwe jaer.*

*Laet ons hem gaen soeken sonder flouwen
Ende sien waer onsen jongen Koning woont,
Laet ons ook devotelyk aenschouwen
Met wat kroon syn moeder hem heeft gekroond.
Oodmoedigheyd sy hem bethoond,
Ziet hoe gy u hier vertoond,
Gy hooveerdige schaer,
Singt den jongen Koning lof in 't nieuwe jaer.*

*Gy, hemels Sion, door dese dingen
Weest in den Heere verbleyd met groote vreugd,
Wilt nu eenen schoonen lofzang singen
Voor uwen Koning, die u soo heeft verheugd;
Want gy hem wel loven meugd,
Voor syn gratie ende deugd,
Ook syn liefd aen elk kenbaer,
Singt den jongen Koning lof in 't nieuwe jaer.*

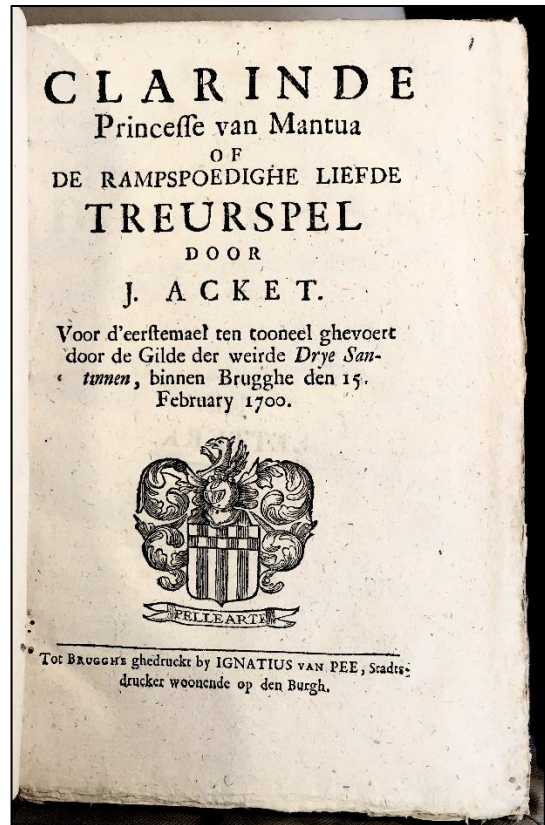

1780 - 1795: "Mei-Liedeken op de stemme van: Je ne suis qu'une bergère":

*Weest gegroet, myn herderinne,
Troost en vreugd van myn jong hert,
Ik u boven al beminne,
Weest den troost in myne smert;
Laet my weyden uwe schapen,
In dees groene klaverwei,
Laet ons saemen vreugden raepen,
Met dees aengenamen Mey*

**1780 – 1795: "nieuw Minnelied op de stemme van :
Pauvre Jacques ":**

*Schoon Clarinde, die myn hert ontrust,
En lyden doet vreedde pynen,
Wanneer sal, naer myn wensch en lust,
Den blyden dag der trouw verschynen !
Noyt vind ik rust, by daegen nog by nagten,
Als ik ben ver van myn vriendin,
Myn ziele treurt, myn hert is vol van klagten
Ach, wat moet ik lyden om die ik min!*

**1780-1795: "Lied tot vermaek en Lof der Musikanten
van Merchten, op de stemme van: Tantum ergo "**

Uit DE LOFSPRAAK DER MUZIEK:

*Ovidi, die Parnassus' hemelryk verheft,
Geeft g'lorie aen 't musiek, dat alles overtreft;
Merchtensche compagnie, keert weer tot u beginnen,
Van het soet musikael, wilt dese konst beminnen,
Legt een vast fundament in liefde met malkaer,
Dan sal de compagnie nog dueren menig jaer;
Dan sal men ondereen nog vele vreugd genieten
En met Bacchustraen ons drooge keel begieten.
't Geheugd u ende my, hoe dat het voortyts gonck
En in wat soet vermaek men bier en wynen dronck;
Het waere my te lang dit alles op te halen,
Waer dat men schonck den wijn in steden, ruyme
zalen,
In dorpen groot of kluyn, by daegen of by nagt.
'tMusiek brengt 't grootst vermaek aen die de konst
betragt.*

TOT LOF DER MUZIKANTEN:

*Confraters, wat soet vermaecken
Is 't als wy syn saem vergaerd!
Wie kent aengenaemer saeken
Hier op dese ronde aerd ?
Als men hoort de instrumenten
In accoord op maete slaen,
En daerby vrolyke venten:
Geen plaisir en heeft daer aen.*

*Laet ons saemen accorderen
In liefde en minsaemheid,
Ende nergens in generen,
Het musiek swygt voor gen tyd.
Neemt fluyten en clarinetten,
Violen, octaef daer by,
Walthorens, Basson, wilt letten,
Op de maet maekt melody.*

*Wilt, vrienden, hier vrolyk wesen,
Met dies aengenaeme feest,
't Plaisir kan de pyn genesen
En verkwikken onsen geest.
Laet nu alle droefheid vaeren,
Maekt plaisir in eer en deugd,
Opdat wy nog vele jaeren
Hier genieten dese vreugd.*

*Schenckt de glazen vol in 't ronde,
Bacchus traen die smaectt seer soet,
Drinkt se uyt tot op den gronde,
't Sal u maeken wel gemoed.
't Is het musikanten leven
Altyd drinken buykxken vol;
Die komt voor den drank te beven,
Mag niet leeren mi, fa, sal.*

1780 - 1795: "Liedeken op de aengenaeme groenigheyd van velden, weyden en bosschen, op de stemme van Lest kwam Cupido my ontwekken":

*O woud, waer ik met myne schaepen
Soo dikwyls vind myn herten lust:
Woud, waer de herders vreugd in raepen,
Woud, daer men is soo seer gerust;
Woud, 't welk den staet oft hooge prachten,
Oft haet, oft nyd, niet en wild agten,
Gy syt de moeder van de rust.*

*Wat baet scepter aen de vorsten
Sonder olyftakken verciert ?
Naer staet, naer pracht, sy altyd dorsten,
Hoe groter ryk, hoe meer verdriet:
In 't woud hoort men **Thyrsis** spelen
En **Celadon** een deuntje kwelen,
Daer 't pluymgevogelt tiereliert.*

*Nu, sing eens dan, myn beminde,
Singt hy, ik speel de moesel fluyt;*

*Den echo laet door vreugd hem vinden,
En bootst ons naer met soet geluyd;
Wy vinden lust in soete lusten,
Geen hofsche tong komt ons ontrusten
Ons rust vry groote rust beduyd.*

*In plaets van most of soete wynen
Met kruyt en suyker ondermengt,
Drinken wy 't voedsel der fontynen,
't Welk ons geen hoofd of herssens krengt;
Hun huys vol goude leir of laken,
Wy, ons met groen gewas vermaken,
't Geen de natuer te voorschyn brengt.*

*Leeft woud, 't welk weerdig is gepresen,
Leeft woud, leeft, moeder van de jeugd,
Leeft lang, en die daer inne wesen,
Leeft, leeft, o vreugd - lof van de deugd,
Leeft, woud, vervremt van hooge staeten,
Leeft, woud, 't welk ik noyt sal verlaeten,
Want gy alleen syt myne vreugd.*

1808:gedicht voor pachter van Overstraeten "Testament van het verken", voorafgegaan door deze tekst:

Op heden den dryentwintigsten december 1808, hebbe ik, vet gemest varken, gezond van lighaeme, gaende ende staende, myn verstand en memorie over alles magtig ende volkomentlyk gebruykende, gelyk dit aen mynen Meester ende Meesteres klaerlyk bleke, overdenkende de sekerheyd des doods ende de onsekerheyd van de ure der selve; daeromme, niet wenshende uyt dese weireld te scheyden sonder alvooren gedisponeert te hebben van myn vet gemest corpus, dit myn testament gemaect, uyt eygen, vryen, liberen wille, ongedwongen van iemanden, revocerende, casserende, dood ende te niet doende alle voorgaende testamenten, codicillen ende alle andere instrumenten smaek hebbende van uystersten wille voor date deser eenigsints gemaect, ende sal dit alleen worden achtervolgt ende syn effect sorteren. Volgens de schikkingen dezestestaments waren de pachter en de pachteresse algemeene erfgenamen, op last van de volgende legaten: aan den pastoor, den kop, aan den onderpastoor, het hert en eene ribbe, aan den doctoor, de tong, aan Afschrick, het recht oor, aan zijne vrouw, eene pens, aan Briers en zijne vrouw, twee nieren, met de licht, aan kerckhoven en zijne vrouw, twee lieve menschen... Die quaemen tyd aen tyd naer myne dood te wenschen, Twee pinten lever crans, En voor 't lest aen Papa Stallaert, de maeg, Den smal est, blaes en steert, de vetpens en den kraeg. 'k Heb 't u al gelaeten, 'k wensch, dat het u baeten mag, En dat hy nog van ooms en nigten erft: 't En gebeurt dagelyckx niet, dat er een vet verken sterft.

1809: tractement bij van Overstraeten, JF vrolijkte het feest op met een "klagt-lied":

Het schaep wordt ter dood geleyd ende spreekt aldus tot syne Meesteresse met de stemme van: Pauvre Jacques, quand je suis pres de toi:

(Lisabeth is de 14-jarige dochter van de pachter)

*Ach, myn Meesteresse, wat gaet u dus aen,
Dat ge myn soet leven gaet verkorten ?
Ik, die in 't minst u noyt en heb misdaen,
Wilt gy het jeugdig bloed doen storten ?*

*Ik was verblyd als Lisabeth my leyde
Naer het geklavert' of groene wey,
Waer 'k my verlustigde aen haer zyde,
Onder 't gespel van d'herders melody.*

*Wy waeren saem in de wellustigheden
van 't groene woud, onder 't vogelgezang,
Sy streeelde my door zang en soete reden,
'k Huppelde en sprong somwylen uren lang.*

*Sy bragt my t'huys en leyde my te ruste,
En sloot de deur tot myne sekerheid,
Ik twyfel nog of sy my niet en kuste,
Sy had de grootste sorg voor myn onnooselheid.*

*Ik toonde haer al myne minsaemheden,
Ik toonde haer al myb getrouwigheid,
Ik toonde haer al myn eenvoudigheden,
Maer, ach! 'T onnoosel schaep word nu ter dood
geleyd.*

Waarop de Meesteres (antwoordde met zang en met vol geduld en troost tot het stervende schaap) op de stemme van: Locht op mijn lief Cathrijtje:

*Ag, soete schaep, het doet my pyn,
Dat gy nu moet gaen sterven,
En Liesbeth sal ook droef syn,
Dat s'u nu moet gaen derven;
Maer, hoe het gaet of niet,
In alles leyd verdriet,
Wy moeten ook eens sterven;
Daerom steld u gerust ter dood,
G'en sult toch niet bederven,
Want ik de vrinden heb genood.*

*Die sullen maendag sonder fout,
Hier op u uytvaert wesen,
Tot eten van 't gebraed en bout
'k Wed, gy sult syn gepresen,
Dat g'u hebt wel getoefst,
En vet syt soo 't behoefst,
Het is een deftig leven
Als men naer daed nog lof behaelt
Wilt voor geen sterven beven,
G'hebt noyt in deugd gefaelt.*

Wederantwoord van het schaep:

*Wel, als t soo is, Meesteresse soet;
Soo wil ik van hier scheyden;
Trekt af myn leste druppel bloed,
'k En vrees geen dood nog lyden.
Stelt my u vrinden voor,
Ook alle die op 't spoor,
Hier aen de taefel komen;
U vrinden syn de myn, vrindin
Dat 't hun mag wel bekomen,
't Vet druppen van de kin*

Meesteresse singt aldus tot haere vrinden:

*Couragie, vrinden, mits het schaep
Stirf met soo goeden wille,
Tot uwen lust valt niet in slaep,
Wilt hier geen tyd verspillen;
Eet van den vette bout,
Daer ligt nog een in 't sout,
Couragie, lieve vrinden,
Myn hert ook op de tafel staet,
Beneffens myn beminden;
De vrindschap best versaed.*

1814: 21 november vierde Pachter van Overstraeten zijn 25-jarige jubilee met Juffrouw Petronella Peeters. Ook JF was van de partij en vervaardigde volgende kluchtdicht:

*Ik gaen wat zingen, soo ik plag,
Op desen bleyden jubeldag,
Van dit fris en nog jeugdig paer
Die heden vyfentwintig jaer
Syn in het echte trouwverbond
Nog wel te pas, kloek en gezond.
Zij schijnen beyde, soo men ziet,
Nog tot de dertig jaeren niet,*

*Besonder de Jubilares;
Zy sou nog maeken goed cares;
Indien sy nog te trouwen waer,
De beste jeugd, die liep haer naer;
Zy is soo jeugdig, fris en vet,
Geen rimpels in haer hoofd geset,
Zy hoeft geen bril, is rap in 't gaen,
Moet voor geen meysken achter staen;*

*Zy overtreft ook op den dans
Die dansen om den rosenkrans,
Soodat zy eens op dese wijs
Gewinnen heeft den eersten prijs,
Omnium votis, soo men segd,
Is desen prys haer toegelegd.
s'Is ook een minnaer van den boog,
Waarmee sy schiet seer juist en hoog;*

*Soo schoot sy lest een vogel af,
Een tenne schotel, 't is geen kaf
Soo dat er niet en wordt gedaen*

*Of sy weet d'hand er aen te slaen;
En boven al, dat haer wel staet,
Zy houd in alles regelmaet
Doet nog haer keuken allen dag,
Soo snel als sy wel eertyts plag;*

*In 't maeken van den coffe, ziet
Daerin kent sy haer meester niet;
Soo dat ik tot lof zingen mag
Dit rymdicht op haer jubeldag.
Nu keer ik my tot haeren man,
Waervan ik ook wat seggen kan
Sal maer een klucht verhaelen gaen
Van dat hy onlangs heeft begaen;*

*Van ander daeden, wijs beleyd,
Dat is van overlang gezeyd.
Het oude spreekwoord leerd en segt:
Haelt geen ou' koeijen uyt den grecht.
Wel hoed dan, vrinden, 't misverstand
Van onsen vrind, den Jubilant;
Let eens hoe dat een wysen man,
Bij wijlen ook eens missen kan.*

*Lest kwam een waegen reyden aen
Met sacken patatten gelaen,
Terwyl den man stond aen syn poort;
Heel vlugtig kwam den waegen voord.
Hy sprak, Caloeter, blijf eens staen,
Tot dat ik hier heb afgedaen,
De sacken die op waegen sijn
Die ik vermeyn te syn de mijn',*

*Ik ben het draegen niet gewent
Maer mits hier niemant is ontrent,
Soo sal ik selfs den draeger sijn,
Al kost het my wat moeit' en pijn.
Caloeter stond geheel verbaest;
Hem dogt dat Overstraeten raest;
Sprek: wel, Van Overstraeten, ziet,
Sit syn van u patatten niet;*

*Gy kent de peerden, en ook mijn,
Hoe konnen sij dan de uwe zijn ?
Hiermede reed Caloeter aen
En liet Van Overstraeten staen,
Die al drupneusen ging in Huijs,
Met 't hert vol speyt en groot confuijs.
Hy dagt: komt 't uijt, dit vreemt geval,
Een ider met my lachen sal;*

*En inderdaed, wie soude niet
Lachen als soo een klucht geschied!
Nu als Caloeter t' huijs quam aen,
En aen syn meesters deed verstaen,
Het vies geval op dien dag
Berstten zy uijt in eenen lach;
Nu ziet men, was 't, hoe dat een man
Van wys beleyd ook missen kan.*

*Hiermee koom ik te sluyten dit;
Blijft hier of daer wat buijten 't wit,
Dat sal men op het vyftig jaer
Hier singen van den Jubelaer.
Laet ons hun wenschen veel geluk
En dat zy, met of sonder kruk,
Nog vieren hunnen jubile
Van vyftig jaer, in liefd' en vre.*

1792: "Rym-zang opgedraegen aen Mynheer de Backer, woonende op den Bouw, door de Musikanten van Merchtem in de maend mey 1792":

*Den lange wintertyd en stuere koude daegen,
Die Boreas ons gaf door sneeuw en haegelvlaegen,
Benam al onse vreugd, vernielde ons joleyt;
'T Musiek scheen in den rouw door 's winters
bitterheyd*

*Men hoorde nouwelycx nog instrumenten spelen,
Noch 't oversoet geluyd der aengenaeme velen;
Basson en clarinet, walthorens hol geluyd,
'T Had al een wintertoen, ook d'aengenaeme fluyt!*

*'t Is niet alleen bij ons, men vind het by de dieren,
Die in het eensaem woud, in de warande swieren:
Haer aengenaem gezang van vogels altemael
Is 's winters al in treur, men hoord geen nagtegael;
Hun sang die was gestilt, zy hadden 't woud verlaten,
Sy vluchtten al gelyk als ontrouw onersaeten,
Sy trocken al uyt 't land naer eene vremde kust,
Waer s'hadden warmer logt, nae hunnen wensch en
Lust*

*Maer soo den winter fel van hier was afgeweken,
En dat den lentetyd den kop heeft opgesteken,
Het woud verwermt, vergroent door Phebus straelen
heet,*

*Sag m'hun al weer in 't land, en tot den sang gereet
Men hoorde dag en nacht 't gesang de nagtegaelen,
Koeckkoeck en ander meer, te veel om op te haelen
Haer vreugd is ongemeyn, 't scheynt eene melodye
Door hunnen soeten sang met desen groenen mey*

1812: "Houwelyks-min-triumph aen mynen vriend Josephus Briers, orkest-meester der Harmonie en Joanna goossens, een liedeken opgedraegen door de zangers deser kercke aen Joseph Briers, nieuwen organist, in den jaere 1812, naer het overlyden van Laurentius Schuerewegs".

"kalckoene klagt op het tractement van Mr Jacobus Briers".

"Vreugde-gezang ende gelukwensch in eerbied opgedraegen aen Petrus Raymondus de Kock en de Joanna Catharina Briers, in egt getreden

1791 - 1798: Gedichten tussen de Heer van Merchtem, Peytier en JF:

"1791 Aenspraek van den graef van Half-Vasten aen Mr en Mev Peytiers"

"1798 Aen een myner vrienden korts daernaer in Huwelyk getreden"

"Op het vertrek van den heere van Merchten ende syne Gemalinne naer de stad Mechelen, hun aldaer domicilierende"

"Op de wederkomst van den Heer J.A. Peytier"

"Op den trouwdag van Jo Ed Peytier"

"Lofgesang op de blyde geboorte van Patricius Peytier"

1804: Jan -Frans leed dat jaar "aen eene doodelijke ziekte". Hij herstelt en dankt "de Schepper" met een gedichtje van Vondel uit 1621 "Gebed uitgestort tot God over mijn gedurige kwijnende ziekte".

1806-1807-1808 en **1818** dichtte hij "Nieuwjaerswenschen aan den heer pastoor Horckmans" die hem vereerde en hem meermaals aan zijn tafel uitnodigde:

*Gy, lieven herder, 'k bid, beschermt my in u stal,
beschud my van den worfen ander ongeval
Opdat ik, naer den tyd van dit ellendig leven,
Aan mynen Heer en God mag dees getuygnis geven
Myn herder Horckmans heeft my trouw beschermd,
gevoed
Met d'hemels medecyn, en van den wolf behoed*

*'k Wensch dat u herderstaf mag bloeyen als het graen,
Dat men in somertyd siet in de velden staen*

*'k Wench dat g'een ryken oost, veel vrugten moogt
vergaeren,
En dat uw schaepenstal mag blyven uyt beswaeren*

*Eer dat den daegeraet verschynt op onse kusten,
Ontwaekt hy door de sorg, hy kan niet langer rusten,
Maer peynst wat noodig brood hy sal zyn schaepen
bien,
Waerdoor zy suyver, reyn, ten hemel mogen vlien.*

1807: "Gedicht op Petrus Opdebeeck, als schietkoning van St Antonius Gilde".

1809: "Gedicht ter gelegenheid der ambtsbeetreding van den Heer Joannes Anthonius Taverniers, als peisrechter van 'tcanton Assche". Die bedankt JF met een klein gedichtje:

*Myn hert was opgepropt, 't belette my te spreken
Neemt aen dan mynen wil voor woorden die ontbrelen
'k bedank u al te saem, dog ben niet dien gast
Aen wie al desen roem en lofbetuyging past.*

1801: "28 augustus verjaring van den trouwdag van Heer en dame Peytier":

*Ja, 't is maer al te waer, 't lot heeft u opgeleyd
Den mond te steken aen den kelck van bitterheyd
eer dat hy soetigheyd de lippen konde schenken
Van u, mevrouw, van u, Mynheer, wat hard gedenken
Daer is geweest een tyd, dat uw gevoelig hert
Was overgoten met een onuytspreekbaar smert
Wat hebt gy dan beproeft, wat heeft men u doen lyden
Naer onweer schynt de zon, naer lyden komt
verblyden.*

*Gy hebt gezegepraelt, in weerwil van den nyd,
En van uw naeste bloed ender baetzuchtigheyd.
Thien jaeren zyn vervuld van dat gy hebt verkregen,
Den zagten egten band door huwelykschen zegen
Gy wierd, tot zoeter vreugd, van onlust dan verlost
Men agt den pand te meer als hy ten duersten kost.*

1812: "aen den eerwaarden heer Josephus van Zeebroeck, vijf en twintig jaar pastoor te Londerzeel".

In deze tijdsperiode bestond carnaval nog niet, maar alle symptomen vind je terug in "vastenavond-sottendag", vanouts een Germaans feest.

Vastenavond was de vooravond van de vasten, die begon met aswoensdag. Vastenavond was feestvieren, ruwe spelletjesspelen met dieren, gansrijden, katknuppelen, verkleed dansen liefst in de klederen van de partner; de zot werd de koning, de slaven werden de meesters; kortom een laatste kans om je vol te proppen. Op vetten dinsdag, de dag van Vastenavond, werd al het vet

in huis opgemaakt omdat het anders zou bederven. Er werden spekpannekoeken en oliebollel gegeten en de drank vloeyde rijkelyk. Nadien was het 40 dagen sober leven tot stille zaterdag.

De dag na vetten dinsdag was aswoendag, dan werd de palmtakken die vorig jaar gebruikt werden voor Palmzondag verbrand tot as. Nadien met olie vermengt en dan toegediend als kruisje op het voorhoofd.

1813: "Tracktement bij JJ van Overstraeten, Vastenavondklap, verhaelende eenige belachelyke gebeurtenissen voorgevallen aen de persoonen die alhier volgen in het gedicht, de pastoor, onderpastoor, de Backer, de Reus, Briers, van Kerckhoven, de doctor en de gastheer zelf":

*Wat wil ik alhier versieren
Ofte schryven tot plaizieren,
't Geen op desen blyden dag
Idereen vermaken mag?*

*'t Is by ons veel jaer geleden
Doen men wird te gast gebeden,
't Zy by d'een of dander vrind
Dat m'iet las dat tot vreugde dint*

*Dus om dit te onderbouwen
Alhouwel myn geest gaet flouwen,
Om des tyds omstandigheyd,
Heb ik nog dit dicht bereyd,*

*Jae, gemaect voor de goey vrinden
Die zich hier aen 't berd bevinden
By den alderbraefsten man
Mits hy wel tracteren kan.*

*Maer, om na elcx tand te fluyten
Soo en kan ik my niet uyten.
Is 't te kort of lang geralt
'T Moet dan syn gelyk het valt;*

*En van ider wel genomen
Een Poeet en mag niet schromen
Word gy hier of daer gefruyt
Legt een plaester van geduld*

*Om hier tot de saek te komen
Van dat ik heb voorgenomen,
En te brengen elk tot lach,
Is den vastenavonddag*

*Dag van gecke spotternyen,
Dag van viese sotternyen
Dag van malle dertelheyd,
Dag van ongebondenheyd.*

*Wat siet men daer niet geschieden,
Van soo jonge als groote lieden!
Ider op besonder wys
Wilt behaelen d'hoogsten prys.*

*D'een die loopt met kromme benen,
Bult van 't hoofd tot aen de teenen,
Lyn, die treckt Cornelis broeck aen,
Styve Nelis Lyntjens rock aen;*

*En soo loopen sy de straete,
Sot, suttin, in malle praeten
Men siet ook d'hel uytgelaeten,
Duyvels loopen langs de straeten.*

*Op den vastenavonddag
Soo men over twee jaer sag.
Oock syn er nog uytgelaeten,
Die daer loopen langs de straeten*

*En verthoonen wat is geschied
Tot iemands leet ofte verdriet.
Eventwel ik gaen dit volgen,
Al was elk op my verbolgen,*

*'k Wil gaen haelen voor den dag
'T Geen een tyd verborgen lag.
't Sal maer syn tot recreatie
Van de g'heele invitatie,
't Is nog heden soo het plag,
Vastenavond-sotten dag*

Om af te sluiten, nog enkele fragmenten uit zijn intensere en langere teksten en dichtbundels:

In stervensnood (gebed):

*O mijnder vaedren God en aller scheps'len Koning
Ik wensch U voor altijd t'ontfangen in mijn wooning
Komt, huysvest in mijn huys, komt met u reyne min
Belommeren mijn koets, bestraelen mijn gezin!*

*Komt rusten in mijn hert, komt rusten in mijn zinnen
En brengd d'oprechte vreed, der ziele spijs daer
binnen!*

*Want gij zijt die de ziel behulpt in haeren nood,
Beschudder van den mench, ontslaeger van de dood*

De seven trappen des ouderdoms:

*voorreden
Komt bij, weetgierig mensch, gij hoort soo geiren
lesen,
Of spreken van het geen gebeurd mag zijn voor dezen.
Gij keert met u gedagt soo geiren na den tijd
Die weg is, om te zien wat gij doorkomen zijt.*

*Gij jonck en jeudig gast, hoe opent gij u ooren,
Om van den ouden tijd wat vremts te kunnen hooren.
Gij vraegt, gij soekt, gij leest, al om te mogen zien,
Met d'oogen des verstands, lang overleden lien.*

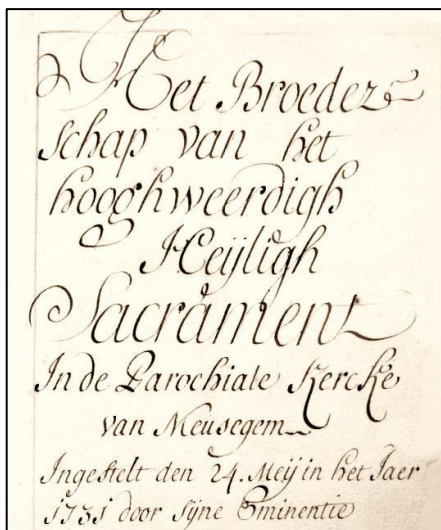
Nagt-droom:

*Als ik door slaepens lust mij had te bed begeven,
Om door de soete rust te scheppen ander leven.
Dan vond ik, dat de geest van even staedig woelt,
En in het duyster nagt nog vremde dingen voelt.*

*En voor waeragtig houd hetgeen hij komt te droomen,
Soo lange als den slaep bij hem heeft plaets genomen
Maer als hij wakker word, dan siet hij voor gewis,
Dat al zijn droom gedagt maer ijdel waen en is.*

Lofgezing op het Heylig Sacrament des Autaers:

*O heylig Sacrament, o wonder hoof verheven,
Waervoor het Engels hayr en d'Heemlen staedig beven,
Waervoor den Seraphien zijn oog niet op durft slaen,
Maer blijft met vrees en ancxt voor dit mysterie staen,
Waervoor de helle schrickt, waervoor de duyvels vlugten
En in den afgrond gaen met wee en bitter sugten,
Waervoor den aerdkloot beeft, en sterren, son en maen,
Ook wat het blauw lazuer des firmaments raekt aen!*

De vier seizoenen:

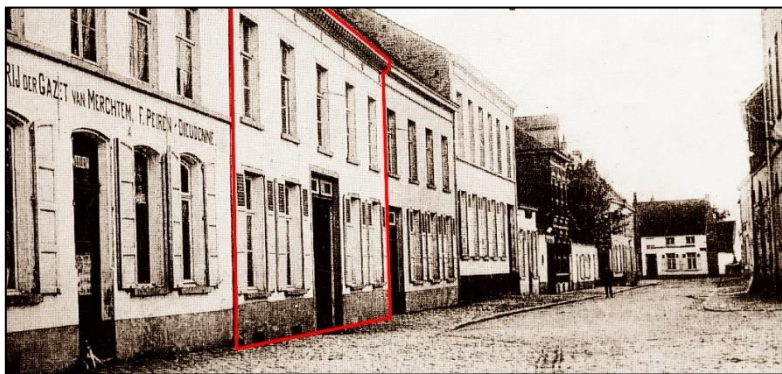
de lente

*Den stueren winterstond, die was alreeds verdwenen,
Den soeten lententijd, die was alreeds verschenen,
Als alles wederom uijt ander ogen sag,
En d'aerde met haar loof schoot eenen groenen lag.
De boomen, die weleer als dorre paelen stonden,
Die heeft den hovenier in nieuwen staet bevonden.
Dae menig ijsseldrup de tacken had bedekt,
Daer word een gullen bot van stonden opgewekt.*

Het dorp Merchtem was door zijne bevolking en ligging en handsgewichtigheid een vlek, waar de geest der gezelligheid zijne weldaden en genietingen onder de bewoners verspreiden kon en, tusschen den heilzamen, dagelijkschen arbeid in, ruimte bood aan afgewisselde vermaken en feesten, van het eenzame kaartspel tot den openbaren plechtigen wedstrijd met den kaatsebal of met den boog naar wip of doel; van het zuipen of den heeten wijn onder de nauwste vrienden, tot de open tafel bij kermistijd, of de gulle uitnoodiging op bruiloft, jubile of pensenkermis bij desen of genen pachter; van de eenvoudige kout en het raadsel, en het liedje aan den blakerende haard, tot eene

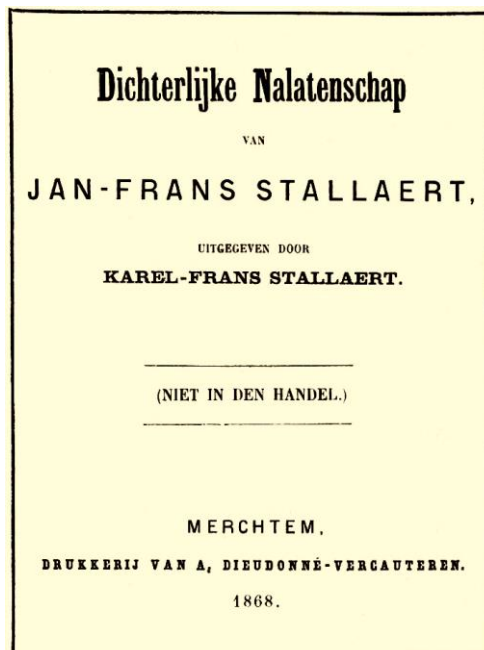
openbare vertooning van het stuk van Genoveva of de Roovers, of de concerts der harmonie en zangmuziek, in de zaal of onder den blauwen hemel.

– Jan Stallaert (zijn zoon) dd. 1830

Belangrijkste bronnen:

Karel Frans Stallaert, *Dichterlijke nalatenschap*, Merchtem, 1868 – <http://users.skynet.be/sint-cecilia.merchtem/>

GENEA

JF maakte in Meldert kennis met 11 jaar oudere Catharina de Witte. Zij hadden eerst een onwettig kind dat met behulp van chirurg Savena ter wereld kwam, in haar ouderlijk huis in Meldert, op 20.08.1773.

's Anderendaags werd het kind, Joannes Franciscus de Witte, gedoopt en moest de chirurg onder ede verklaren dat JF Stallaert de vader van het kind was.

Pas 2 jaar later, bij het huwelijk van JF en Catharina de Witte in Aalst (20.11.1775) werd het kind erkend en veranderde ook zijn achternaam.

JF nam de bakkerij over van zijn oom Joannes Baptist van Elewijck.

Catharina de Witte stief in Merchtem op 04.02.1802.

JF vond zijn laatste rustplaats eveneens in Merchtem op 10.09.1828.

Zij hadden 7 kinderen, waarvan er 4 overleefden: 4 jongens, en ze werden alle 4... bakker!

Dat deze achttiende-eeuwse dichter uit Meuzegem ook de knepen van de dubbelzinnigheid onder de knie had, moge blijken uit het lange gedicht (210 versregels) over een twist tussen een luis en een vlo, die het beiden op een aantrekkelijke jonge maagd gemunt hebben. Onder de moraliserende laag over de deugden van gelijkheid, samenwerking en vrede, schuilt ook een wat zinnelijkere laag: bij deze de aanhef ervan...

VERMAEKELIJKE SAEMENSpraEK
tusschen de LUYS en de VLOEY,
 GETROKKEN OP DEN
HEDEndaEGsCHEN HANDEL VAN SOMMIGE MENSCHEN.

VLOEY

Ag, hoe vermaek ik mij, hoe voed ik mijne lusten,
 Hier in dit schoon paleys, op dese soete kusten
 In dit sagt pluymen bed, waer dat Clarinde slaept!
 Waer ik met rappe schreên en vrees ben ingestapt!
 Hier gaen ik nu met lust voldoen mijn greite tanden,
 Met ongemeen en drift dit soete vleesch aanranden.
 Op 't poesel lijfgeswel, op d'aengenaeme borst,
 Sal ik mij stellen eerst tot lesschen van mijn dorst.
 O aengenaeme borst, o delicaete leden,
 Waeraen uyt dartle min soovele hun besteden,
 Waernaer het hertder jeugd zoo vlamt bij dag en nacht,
 En noyt en is voldaan van dat verlokkend sagt!
 Ik randuyt lust u aen, 'k gaen uyt u borsten haelen,
 Clarind u blanke borst die sal 't gelag betaelen;
 Ik drinke mij hier sat, u maegdemelck is soet,
 Aengenaemen smaek, die aen mijn hert voldoet!

*Maer nauwlijcx had ik mij op haere borst begeven,
 Waer ik mij lustig vond in volle vreugd en leven,
 Of siet, een vuyle luys benam mij het plaisier
 Van daer mijn lust te voén op mijne vloeymanier,
 Sy was op mij gestoort, al om mijn dansen, springen;
 'k Sey: «Luys, en stoort u niet, daer vreugd is moet men
 zingen;*

Wij sijn hier saem te gast, hier in Clarinde's bed.»
*De Luys sprak stuer en bot: «sa, seffens u verset,
 En laet mij hier alleen mijn soete lusten raepen;
 't Banket is niet voor u nog sulke swerte knaepen.
 U proey is bij den hond en ander beestgespuys,
 Dit aes dat komt mij toe, den mensch is voor de Luys.»*

VLOEY

Wel Luyskenlief swijgt stil, wilt geen alarm hier
 maeken,
 Gij sult door u laweyt Clarinde doen ontwaeken.
 Laet saem ons lustig sijn hier op dit soet banket,
 Want 'k heb met allen vlijt mijn tand daerop gewet.
 't Is 't soetsten avondmael daer'k oeyt ben toegetreden;
 Siet eens hoe delicaet dat sijn haer vrouwe leden,
 Hoe rond haer borstjens sijn, dat mijn mond waetren
 doet!

Ag waer mijn lust voldaan van dat soet maegdebloed!
 Ag mogt ik dag en nagt, tot voedsel van mijn leden,
 Mogt ik mijn levenstijd in die wellustigheden
 Verslijten! 't waer mijn wensch; daarom lief Luysken
 gaet,

En laet mij hier alleen in deês gewenschten staet.
 Gaet, bid ik u, vertrekt, gaet op een ander weyden,
 Twee honden aen een been dat brengt krakeel en
 streyden
 Gaet, soekt een ander bed, waer een soet kind in leyd,
 Voldoent daer ook u lust met alle smaekelijckheyd

*Maer wat de Vloey al segt, de Luys wilt niet gedogen
 Als dat de swerte Vloey sal vallen aen het sogem;
 Sij segt haer d'oorlog aen, en dat sonder remis,
 Indien zij haren tand durft setten aen den dis.
 In weerwil van 't verbod, de Vloeykan haer niet houwen,
 Sij waegt haer lijf en bloed, begint haer bek te douwen
 Op 't soete maegdevleesch, al tot de Luys haer speyt.
 Nu raeken saen 't gevegt en smaedelijk verweyt.
 De Vloey met veel talent en door een bondig spreken,
 Doet aen de Luys verstaen, dat noyt en was gebleken,
 Dat soo een vuyle beest, een walgingwekkend dier,
 Haer durfde wederstaen. Sij sprak met veel getier:
 «Ik seg en pretendeer, al door gegronde wetten,
 Soo wel als gij, vuyl Luys, hier lustig te banketten;
 Jae, door perscriptie selfs van dertig en meer jaer,
 Heb ik d'authoriteyt, vuyl Luys, is dat niet waer?»*

LUYS

Ik seg, nog tijd nog jaer komt hier te perscriberen,
 Ik seg en houde staen tegen u argumeren,
 Dat volgens d'eygenschap van uwen beesten aerd,
 U dit niet toe en komt, maer us voor mynen baerd.
 Den mensch is voor de Luys, soo ik u aenstonds seyde,
 En daertoe heb ik regt van alle eeuw en tijde;
 Integendeel u regt is bij den vuylen hond,
 Gaet, soekt daer uwen kost, 't schilt mij niet op wat
 stond

VLOEY

'k Seg, Luys, gij maekt veel praet en komt u soo te heffen
 In trots en hoovaerdij, en schijnt niet te beseffen
 Van wat een vuig geslagt gij voortsgekomen sijt.
 Wanschappen, monstrig dier, noem ik u tot verweyt!

*Dit smaedelijk verweyt en wilt de Luys niet lijden,
 Begint nu eerst voor goed op 't schimpig peerd te rijden;
 't Krackeel begint voor goed; de Luys haer deffendeert,
 Segt, dat s'een schepsel is en wel gegenereert,
 Segt: «wat op d'aerde leeft dat komt natuerlijk voren;
 Elk word naer sijnen aert geteelt ofte geboren;
 Toen hij de weireld schiep, heeft God niet self geseyd:
 Wast aen, groeyten vermeer, dat elk sijn zaed
 verspreyd?*

Waeruyt dat ik probeer als dat ik ben geschaepen,
 En mag soo wel als gij mijn noodig voedsel raepen.
 't Is waer, 'k beken het zelf, 'k ben maer een arm, slegt
 dier,
 Maer ben daarom niet min een schepsel van den Heer.»

[...]

In 2019 bracht **Piet De Cuyper** een verzamelbundel onder de titel "**Meise toen**" uit. Dat was een privé-uitgave van 135 blz, die maar op een kleine oplage verspreid werd: eigenlijk was het alleen voor zijn familie bedoeld... Daar staan ondermeer naast teksten van oud-Meisenaars die ons al lang verlaten hebben, ook teksten van nog levende schrijvers in.

Het zou jammer zijn moesten die pareltjes stilaan in de vergeethoek belanden en dus vroegen we aan Piet De Cuyper of we daar teksten voor ons tijdschrift mochten van overnemen, iets wat hij onmiddellijk toestond (mail dd. 06.04.2020), waarvoor onze dank.

In dit nummer al drie teksten van Jef Verbesselt.

|| **Piet De Cuyper:** *Jef schreef zijn herinneringen over het café "De nuve weireld" op, een volkscafé dat op de hoek van de J.B. De Donderstraat rechtover de Blauwenberg stond, uitgebaat door zijn grootouders...*

OUDE WERELD, NIEUWE WERELD...

Jef Verbesselt

Eigenlijk had ik nooit gedacht dat ik Meise, mijn geboortedorp, op een dag zou verlaten.

En zie, in 2007 was het dan toch zo ver. Mijn twee dochters gingen naar Blaasveld wonen, een deelgemeente van Willebroek, waar ik eigenlijk nog nooit van gehoord had.

Ons huis in Eversem was wat groot geworden, mijn rug protesteerde als ik in de tuin moest werken en toevallig vonden wij in dat onbekende Blaasveld een toffe woonst, kort bij de kinderen en de kleinkinderen. Samen met een volgestouwde verhuishwagen nam ik al de mooie herinneringen mee aan "mijn" Meise.

Tot mijn twaalfde woonden we op de Blauwenberg, daarna op de Vilvoordsesteenweg en eenmaal gehuwd trok ik naar Limbos, om te eindigen in Eversem.

Dag lieve, fantastische gemeente die een drieduizend inwoners telde in de jaren '50, dat leerde ons tenminste Meester Jef...

De rode draad in mijn jeugdjaren was een café op de Brusselsesteenweg.

Als ge vanaf de "*Place Loens*" naar boven gaat op uw rechterkant, nog voorbij Clara Van den Bosch, de *Peruchenest* en *Lomme De Schilder*... daar op de hoek met de JB de Donderstraat bevond zich "De Nieuwe Wereld", uitgebaat door mijn grootouders langs moeders kant: Maria Van de Rossen en Soeke.

Komen jullie mee naar binnen: ik geef een korte rondleiding.

Links van het café was er "de winkel", waar je je haar kon laten knippen door een rasechte Engelsman: Reginald Lloyd. Hij was een Engelse soldaat die hier na de oorlog bleef plakken om te

trouwen met mijn tante Louisa, die daarna als "Tant Loulou" door het leven ging.

Je haar laten knippen, dat was toen nog niet op afspraak natuurlijk. Je wachtte gewoon je toer af in het café bij een goeie "export" en je werd er niet nerveus van. Integendeel : hoe langer het duurde, hoe vrolijker het er aan toe ging...

We gaan nu even buiten naar de koer.

Opletten, want in het midden was op de grond een stevige ring aangebracht. Waarvoor die diende? Wel, als Janus, het varken (den "*ansj*") vet genoeg was, werd hij daaraan vastgebonden, kreeg een ferme tik van de voorhamer, recht op zijn kop en dan kwam de slachter met een groot mes.

Een paar uur later hingen de "*korteletten*", de witte en zwarte pensen en nog van alles aan een paar grote rekken of een ladder.

En goed dat dat vlees was ; het beestje kreeg dan ook af en toe een goeie kwak bier te drinken. En dan was Janus, jawel... zo zat als een varken. Gaia was toen nog niet uitgevonden, ziet ge.

Aan de overkant van het koerke stond dan het toilet.

Jawel, zo een deur met een hartje in. Daar kon je tenminste op je gemak zitten.

Het was ook erg praktisch, want aan de onderkant van de deur was er zo een grote spleet, zodat ge aan de broek kon zien wie dat d'er op zat.

Hoeft het gezegd dat dit volkscafé heel wat schilderachtige figuren over de vloer kreeg?

Zie, daar komt *Jef de mosselmarsjang* binnen. Hij komt rap zijn *bokes* opeten met zelfgemaakte kipkap en ondertussen krijgt zijn paard buiten ook

wat te eten uit een grote zak die voor zijn muil wordt geschoven.

Jef voelde echter de moderne tijd komen en ik hoor hem nog zeggen : "*D'er zal een dag komen dat er zoveel "otto's" rijden dat de mensen die op straat komen om de paardevijgen op te rapen, omvergereden zullen worden.*" Geef toe, hij heeft dubbel en dik gelijk gekregen...

Af en toe bleef één van de stamgasten plakken natuurlijk. Het bijwonen van een begrafenis was bijvoorbeeld een ideale gelegenheid om eens door te zakken.

En weet ge hoe men dat noemde? Dat was "*loten*". Hij is "aan het loten" was in die dagen dan ook een gangbare uitdrukking.

Aangezien Maria en Soeke naast 2 zonen ook zeven dochters hadden rondlopen, was het daar dikwijls een begankenis van het jonge volk.

Het café werd ook anders genoemd : "*In de zeven spleten*". Wie daarmee begonnen was weet ik niet, maar deze uitdrukking verwees zeker niet naar één van de spleten in de WC-deur...

Opmerkelijk was ook dat er in die tijd nog geen frigo's waren om het bier koel te houden.

In de zomer kwam er af en toe een camion van het ijsfabriek van Strombeek met een paar grote blokken ijs.

Ik weet nog dat, als de cafébazin daar niet was omdat ze bijvoorbeeld naar Scherpenheuvel was met de Boerinnengilde, de chauffeur die klomp ijs op de drempel aan de voordeur deponeerde. Enkele uren later bleef er dan alleen een grote vochtige plek over, maar dat was niet erg, het café was toch toe...

Af en toe passeer ik nog eens waar het café vroeger was. En ik ben dan verwonderd dat er aan de andere kant van de straat geen kinderen met de knikkers aan het spelen zijn. "*Ketten*" noemden we dat eigenlijk. Sorry voor de uitdrukking, maar het was nu eenmaal zo.

En op den *Blavenberg* of op de Brusselse Steenweg zijn er geen klein mannen meer aan het sjotten, het is er te gevaarlijk geworden met al dat verkeer.

Daar wordt nu eenmaal veel gebouwd, zelfs appartementen...

En als ik dan even stop, als er tenminste een parkeerplaatsje is, hoor ik in de verte precies een "*sjosteit*" (een fanfare) afkomen. Zijn dat nu de *Euzels* of de *Ressen*?

Maar dan komt er plots een wagen voorbijgeraasd en ge voelt de boenke-boenke-muziek zinderen tot in je buik. Gelukkig voor de chauffeur levert *Jef van Kiek* die dag geen "*oele*" en zijn de twee paarden Bleu en Black op stal gebleven.

Meuter, de dokter, zou nogal zijn werk gehad hebben.

Plots gaat de deur open van het huis waar eens "De Nieuwe Wereld" was.

Ik spits mijn oren en verwacht een flard muziek op te vangen van de jukebox die daar vroeger *petrol gaf*. Was het een "Seeburg" of een "Wurlitzer"? Maar géén Bobbejaan Schoepen die over zijn duivekot zingt, géén Boerinnekesdans of "Eenzaam zonder jou", want in die tijd had ge nog drie platen voor 5 frank.

De deur gaat terug dicht en het gebrom van een vliegtuig zegt me dat we in Meise zijn... anno 2018.

Café "De Nieuwe Wereld" behoort nu duidelijk tot de oude wereld...

In het café, Maria en Soeke achter de toog...

Piet De Cuyper: vroeger reed er een tram tussen Londerzeel en Brussel. In Meise vind je er nauwelijks nog iets van terug. De opstapplaats was gelegen aan de huidige halte van de bus en daarna rechtover café Pinnock (nu een taveerne) aan de overkant van de Nieuwelaan, recht tegenover de Boechtstraat. Ook was er een verbinding tussen Meise en Grimbergen. Dit alles vóór de autostrade Meise doormidden sneed. Deze tram reed van Londerzeel over Wolvertem, langs Meise en Strombeek, de Heizel, Laken naar Brussel-Noord. Mijn vader was tewerkgesteld als receveur op beide lijnen en ook de lijn Wemmel - Brussel-Noord. Iedereen die in Brussel werkte of studeerde nam dus de tram. Jef Verbesselt schrijft hierover wat volgt...

DEN "L"

Jef Verbesselt

Er was een *truuk* om hem van ver te horen afkomen... *Jefke van de Bakker*, mijn peter, had me dat eens uitgelegd. En hij kon het weten, want hij werkte als "receveur" op de tram.

Ge moest op uw knieën gaan zitten en je oor op één van de rails leggen. Zelfs als de tram nog een paar kilometers van de halte was verwijderd, hoorde men een steeds luider wordend gedaver.

Ge moest dan wel op tijd weg zijn, zo vertelde mijn peter erbij, want veel trammannen hadden door onvoorzichtig te zijn vantijsd "*een snee in hun oor*"!? Dat kwam daar dus van...

In Meise passeerde tram "G" die naar Grimbergen reed en den "L" of den "L barré" richting Brussel of Londerzeel.

Ik herinner me nog hoe de tram in de jaren vijftig en zestig het belangrijkste vervoermiddel was, richting Brussel. De hoofdstad was toen nog héél ver en de Meisenaars die er werkten waren wel verplicht om met de tram te gaan.

Enkel de rijkere mensen hadden toen een wagen en zelfs burgemeester Jules deed zijn verplaatsingen met de fiets.

Onder de pendelaars waren er heel wat schoolkinderen en daar was ik ook bij.

Stel je voor; ik was tien jaar en ging al naar Brussel naar school. De ouders oordeelden toen, onterecht overigens, dat men vanaf 10, 11 jaar meer kon leren in een Brusselse school, vooral om de Franse taal onder de knie te krijgen.

In ieder geval, 's morgens stapten we blijgezind (?) de tram op.

Neerzitten konden we niet want de beste zetels waren, op het moment dat de tram rechtover "*Den Boecht*" stopte, al bezet door die van Wolvertem. Een fenomeen dat zich later ook in de gemeentepolitiek zou voordoen.

We stonden dan maar achteraan op het balkon, waar het in de zomer geweldig warm kon zijn en in de winter ijsig koud door de deuren die af en toe open moesten.

Leute genoeg daar vanachter, vooral als de "*flosj*" er af vloog. Dat gebeurde meestal aan de Meli, de "Drijppikkel" dus, omdat daar een dubbel spoor lag zodat de tram die uit Brussel kwam en die uit Londerzeel, mekaar konden passeren. Dat duurde soms nogal lang omdat de ene te laat toe kwam en de andere te vroeg weg wou; een beetje zoals aan het ministerie indertijd, toen er nog geen prikklokken, badges of vlottende uurroosters bestonden.

Jefke van den Bakker of één van zijn collega's moest dan met een handig maneuver de *flosj* terug op haar plaats krijgen, waarna hij op zijn toeter blaasde... teken dat de tram kon vertrekken.

Eens voorbij de Meli kwamen we stillekesaan op Brussels grondgebied en, tussen ons gezegd en gezwezen, je kon dat duidelijk merken aan de mensen die er opstapten.

In Strombeek zagen ze er nog tamelijk normaal uit, maar eens dat de tram uit de tunnel kwam (uit te spreken op zijn Frans: "*tunnél*"), daar beneden aan het Atomium, was dat toch al wat sjieker volk. De heren droegen meestal een aktentas en wat duurdere kleren. Bij de dames was het verschil nog duidelijker; hoe meer we bij het centrum van Brussel kwamen, hoe meer poeier ze op hun kaken hadden, hoe roder en voller hun lippen waren, hoe langer hun haar en hoe korter hun rok. En... ze spraken ook meestal Frans. Niet dat we daar iets op tegen hadden, maar het was toch wel raar.

Later zouden we dan ontdekken dat het gewoon de zonen en dochters waren van uit *de Vlaanders* ingeweken beenhouwers, kruideniers en middenstanders die het raadzamer vonden om hun kinderen in het Frans te laten studeren...

Tramhalte "Den Boecht" – foto 1957

Ge ziet het: de tram zat toen altijd goed vol en om alles wat onder controle te kunnen houden hingen er waarschuwbordjes waarmee "den reiziger" verzocht werd "niet op den grond te spuwen" en "de wattman niet te verstrooien"... Vooral dat laatste intrigeerde me, want ik moest telkens denken aan Batman, geen familie overigens.

En zo kwam de tram dan aan in Brussel aan "*de Nord*", een oord van verderf in die tijd. Ik herinner me nog hoe "Den L" of "Den L barré" soms moest wachten in de "*Rue Zérezó*"; dan werd het wat stiller op de tram en de mensen keken wat gegeneerd rond, lazen hun gazet en een paar enkelingen keken toch naar buiten, maar op een manier alsof het hen allemaal niet interesseerde. Want achter de roodverlichte ramen zaten er dames die nog feller geschminkt waren dan de vrouwen die opstapten aan de "*tunnél*" aan het Atomium. En... opmerkelijk: ze waren heel schaars gekleed, ook al lieten de weersomstandigheden dat niet altijd toe.

De "*Rue Zérezó*" voorbij kon de terugreis dan beginnen. De bedienden die zich de ganse dag in onze hoofdstad hadden moeten uitsloven en de schoolkinderen met hun loodzware kabassen waren content dat ze terug naar huis mochten. Zo ter hoogte van de Plantentuin werden de gesprekken afgerond en maakte iedereen zich klaar om zo rap mogelijk van de tram te geraken. Maar steeds waren er een paar mannen die minder gepresseerd waren: zij gingen even goeiendag zeggen in 't Sedan, de Klok, den Boecht of in de Rozenboom, want zo een trip van en naar Brussel... daar kreeg ge dorst van. Niet te lang blijven plakken was de boodschap, want ze moesten op tijd thuis zijn. Moeder zou wel eens kunnen zagen als ze een stuk van "Schipper naast Mathilde" zou moeten missen, het weerbericht van Armand Pien of misschien moest ze nog gaan repeteren naar het patronaat. En als de vrouw begon te zagen was een excuus snel gevonden: "*Drie keer is ze d'er af gevlogen, die flosj*", zei vader dan. En moeder, dat goed mens... zij geloofde het nog ook...

Piet De Cuyper: toen wij destijds een theater-avond brachten ter gelegenheid van het cultureel weekend en waar wij "De Duvelsschuur" speelden in een moderne versie van Jef Verbesselt (1990), schreef hij ook in het Meises dialect een liedje over Meise van toen... op de tonen van het mooie chanson van Jean Ferrat "La Montagne", vertaald door Wim Sonneveld als "Het Dorp".
Wij zongen het toen met de straatzangers van Meise uit volle borst:

MEISE, ONS DORP

Jef Verbesselt

Ik pasekik zoe af en toe
wa es na danen taaid notoe
dat het in Maas zoe annes was
en veu maain oegen defileet,
een root van mensen, en ik weet:
't was hie altijd e sterrek ras,
ik zien ze loepen langs de straat
in blaave kiel of groet ornaat.
De kerrek stond toen nog in het midden
en iederien was nog kontent,
al weudde ze ni neig verwend
ne vloek da mocht, den moeste bidden.

*- Refrein -
En in 't cafee "de nuve weireld"
da schoenke ze de beste pint
en 's annerdaags goenk 't leive verder
ma iederien bleef goe gezind.*

Ik zien de mensen gaan na 't land,
wa broed en café in een mand
en oek een groete fles mè geus.
De zeven kinnere mee na 't veld,
de school die weudde oeitgesteld,
da lièede ze toch niks serieus.
Ma in de zomer was 't groet fiest,
den oegst was binne en oem 't miest
koste ze dan beginne vieren.
En op "place loens" stond den de foer,
pa mè e ferm stuk in z'n oer
en moe zaa: "'t zen gien manieren".

*- Refrein -
En in 't cafee "de nuve weireld"
da schoenke ze de beste pint
en 's annerdaags goenk 't leive verder
ma iederien bleef goe gezind.*

De weireld was toen nog zoe groet,
just van Belgique hadde ze g'hoed,
en oek Brussel kende ze goed.
Da goenge z'ene met den tram:
a nuut paar schoene veu madam
en veu den boer nen hoegen hoed.
Ma d'hoefstad kwam maa keuter baai,
wa es de leste boederij,
de smid, den boer, de scheiresliep?
Wa es de grote pan me spek,
den was het fiest veu ieders bek,
da 't vet zoe ave mond afliep.

*- Refrein -
En in cafee "de nuve weireld"
da schoenke ze de beste pint
en 's annerdaags goenk 't leive verder
ma iederien bleef goe gezind.*

Ik zie da baron D'Huugveust staan
en in zaain oegen blinkt een traan
en langzaam schuttem es va nie.
E vraagt heum ongedurig af
wannier komme de kinnere af
want eule lach oet 'em nemie.
Da beeld da leut 'em nemie los,
na ziet'em niks as dei otto's,
da es gien plosj nemie veu 't spelen.
En oek den boer me zaain madam,
dei stapten op de lesten tram,
den baron es em aan 't vervelen.

*- Refrein (2x) -
En in 't cafee "de nuve weireld"
da schoenke ze de leste pint
en 's annerdaags goenk 't leive verder
ma iederien bleef goe gezind.*

Een degelijke werking van onze VZW garanderen, het kost allemaal handenvol geld.
En het lidgeld alleen dekt deze kosten natuurlijk niet.
Daarom zijn we onze sponsors, die ons financieel en logistiek willen steunen, zeer erkentelijk.

**Interesse om ons gezamenlijk erfgoed ook een hart onder de riem te steken?
Of gewoon te tonen dat je de doelstelling van onze kring een warm hart toedraagt?
Neem dan gerust contact op met ons via erfgoedberla@live.com**

Als sponsor word je een heel jaar lang op onze website, in al onze publicaties en in al onze nieuwsbrieven en flyers vermeld. En die hebben momenteel een oplage hebben van meer dan 1300 emailadressen.

Bijkomend worden er tot 300 papieren exemplaren van dit alles bij vrije beroepen, rusthuizen, culturele centra, in het gemeentehuis en bibliotheek enz. verspreid.

Vanaf een sponsoring van € 100 is de sponsor vrij om een banner of een reclamebord op een van onze jaarlijkse evenementen te zetten. We vragen wel dat de sponsor dan zelf instaat voor de aanlevering en de plaatsing. En ter info: tijdens het jongste evenement - de opendeurdag van het "oud-gemeentehuis van Wolvertem" - waren er maar **liefst 600 bezoekers!**

Als kers op de taart wordt bij sponsoring de opmaak gratis door onze graficus gedaan, eventueel wordt er ook een rechtstreekse doorklikmogelijkheid of QR naar jouw eigen website voorzien.

We leveren natuurlijk een betalingsattest af dat je voor inbreng in de algemene onkosten van jouw bedrijf kan gebruiken.

Jan, Dirk, Hedwig
Het Berla-sponsorteam.

**SPONSORS
GEZOCHT**

Bezoek onze Facebook pagina,
je vindt ze op <https://www.facebook.com/erfgoedberla>

facebook

keuken open van 12u tot 22u
dinsdag en woensdag gesloten - open op feestdagen

Brusselsesteenweg 48 - 1860 Meise - 02 269 70 04

Mechelen. Hof van Palermo (15de eeuw). Voormalige residentie van Jan II Carondelet, raadsheer van de Grote Raad van Mechelen. Project in uitvoering 2016.

- Bouwhistorisch onderzoek
- Materiaaltechnisch onderzoek
- Diagnostisch onderzoek
- Restauratiebestekken
- Waardestellingen
- Beheersplannen
- CHE rapporten
- Laboanalyses
- Georadar
- Dendrochronologie
- 3D scanning

Johan Grootaers

ERFGOEDEXPERTISE

Johan Grootaers Erfgoedexpertise comm. v.
Fonteinstraat 38, B-3050 Oud-Heverlee
www.johangrootaers-erfgoedexpertise.be
e-mail: monumentae@gmail.com • Tel. 0492 65 64 38

Meditation is not escaping from life, it is escaping into life OSHO

Uit sympathie

Lid van de Raad van Bestuur Berla

PAPIERWAREN - DAGBLADHANDEL
Letto
TABAK • SPEELGOED

huis
CALLEBAUT

Luc en Nadine

Brusselsesteenweg 33
1860 MEISE

maandag - vrijdag
06u15 - 18u00
zaterdag
07u00 - 18u00

Tel.: 02 269 27 25

Van Ossel
Keukens, badkamermeubelen & inbouwkasten

Wilgenlaan 17 bus1
1861 Wolvertem (Meise)

Tel: 02/269.91.02

E-mail: van.ossel.keukens@telenet.be

www.vanosselkeukens.be

ilwa

Bij S-Line Fitness werken we met een uitrusting van de hoogste en beste kwaliteit.
We helpen je om je doel te bereiken naar een gezonde en fitte levensstijl.

BRENG ONS EEN BEZOEKJE

S-Line Fitness
Brusselsesteenweg 58b
1860 Meise

Tel: +32 470 93 92 72
Email: info@slinefitness.be

Maandag 16:00 - 22:00
Di-Wo-Do-Vr 07:00 - 14:00 | 16:00 - 22:00
Zaterdag - Zondag 09:00 - 16:00
Feestdagen 09:00 - 14:00

DAKWERKEN LANIN W.

Begonialaan 10
1853 Strombeek-Bever

email: willem.lanin@skynet.be
Tel./Fax: 02 267 83 06

M timaya

BROOD EN BANKETBAKKERIJ

Hoogstraat 87 - 1861 Wolvertem
02 310 55 68 - bartdenbakker@timaya.be

Café OSSEL-STAR

Bij Nico & Sofie
Kasteelstraat 12
1785 OSSEL (Brussegem)
052 57 01 60

Openingsuren:
Ma-zat vanaf 10u
Zondag vanaf 8u (Periode April - September)
Zondag vanaf 8u30 (Periode Oktober - Maart)
GESLOTEN op woensdag

Uw KBC-Verzekeringsagent, altijd een stapje voor

Vestiging Wolvertem

VEILINGLAAN 12 - 1861 WOLVERTEM
T.+ 32 2 269 33 02

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

Vestiging Londerzeel

MECHELSESTRAAT 20 - 1840 LONDERZEEL
T.+ 32 52 30 33 58

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

4 redenen om klant te zijn bij KBC

Kies de zichtrekening die het best bij je past

Van gratis tot heel veel extra's. Open nu online en je krijgt dadelijk je rekeningnummer.

Simuleer je hypothecaire lening

Bereken in 2 minuten hoeveel je woonkrediet of hypothecaire lening kost.

Advies nodig? Op kantoor en...bij je thuis

Advies nodig en geen tijd om naar je kantoor te gaan? Met (video) chat staan onze experts voor je klaar tot 22 uur en op zaterdag tot 17 uur!

Wat is KBC Mobile?

Dé referentie in de banksector. Al meer dan een 600.000 klanten gebruiken KBC Mobile voor hun banktransacties. Download KBC Mobile nu!

KBC BANK MEISE

BRUSSELSESTEENWEG 19 - 1860 MEISE

Tel: + 32 2 272 72 00

Fax: 02 272 72 01

meise1@kbc.be

Maandag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Dinsdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Woensdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Donderdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Vrijdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak

Ontdek het volledige aanbod

[Betalen en zelf bankieren](#)

[Spaarproducten](#)

[Pensioensparen](#)

[Beleggingsproducten](#)

[Lenen](#)

[Verzekeren](#)

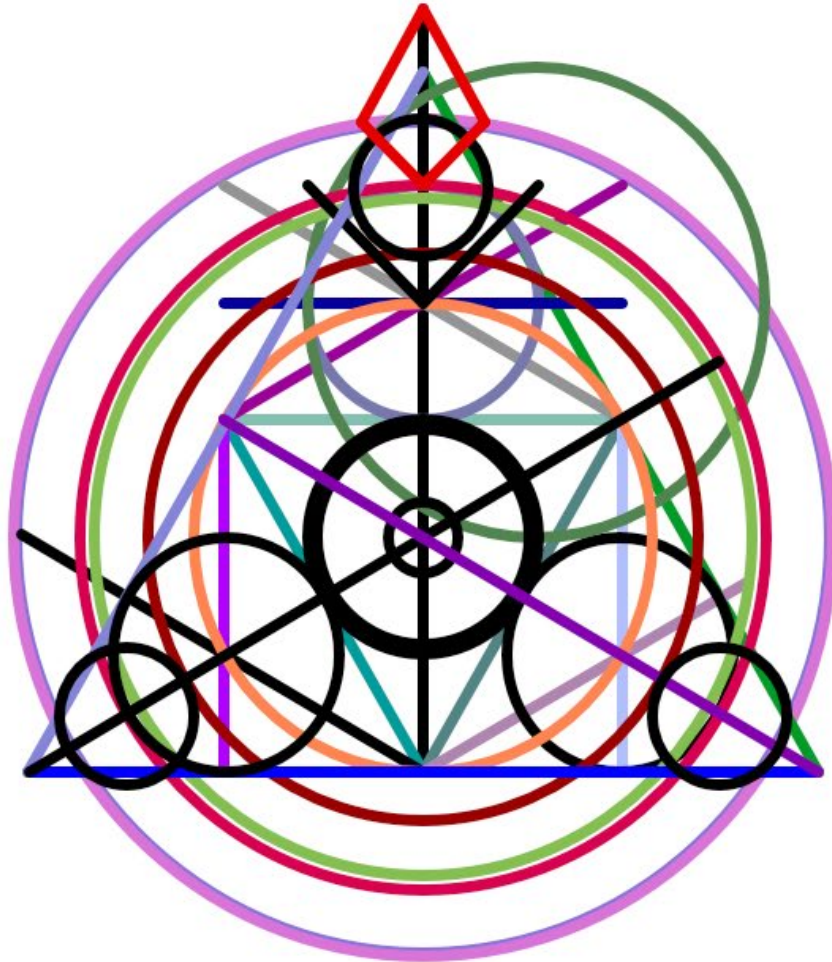
www.archi-tect.be bv bvba

ingeschreven bij de Vlaamse Orde van Architecten, stamnummer B400222

1860 Meise & 1000 Brussel

email@archi-tect.be T. 0475.529.910

Architect Walther DeCleyne + speciale technieken

ARCHITECT

SOMEONE WHO SOLVES PROBLEMS
YOU DIDN'T KNOW YOU HAD
IN A WAY YOU DON'T UNDERSTAND!
ALSO WIZARD, MAGICIAN

SENSE OF CO-HOUSING WITH NATURE®

A white circle containing the number 70 in a bold, black, sans-serif font. The background of the entire page is a close-up, black and white photograph of several stacks of tires, showing their tread patterns. A vertical red stripe runs down the left side of the page, partially overlapping the white circle.

70

1949 - 2019

Banden ROELANTS
ceva tyre network

Merchtemsesteenweg 154

1861 Wolvertem (Meise)

Tel.: 02/269.11.99 - info@bandenroelants.be

www.bandenroelants.be

Aanbevolen door alle leasingmaatschappijen